

Formanden:

Forhandlingen er sluttet, og vi går derfor straks til afstemning.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 9 af Jakob Axel Nielsen (KF), Charlotte Antonsen (V) og Bent Bøgested (DF) (*se side 1030*) vedtoges med 65 stemmer (V, DF og KF) mod 49 (S, RV, SF og EL).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 10 af Elisabeth Ge-day (RV), Lone Møller (S) og Ole Sohn (SF) (*se side 1034*).

Forslag til vedtagelse nr. V 8 af Jørgen Arbo-Bæhr (EL) (*se side 1012*).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 7 [afstemning]:

Forespørgsel til statsministeren og justitsministeren [om terrorismevirksomhed i Danmark]. Af Jens Rohde (V), Peter Skaarup (DF) og Tom Behnke (KF).

(Forespørgslen anmeldt 12/10 2005. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/10 2005. Første del af forespørgslen (forhandlingen) 10/11 2005. Forslag til vedtagelse nr. V 11 af Birthe Rønn Hornbech (V), Peter Skaarup (DF) og Tom Behnke (KF). Forslag til vedtagelse nr. V 12 af Line Barfod (EL)).

Formanden:

Forhandlingen er sluttet, og vi går derfor straks til afstemning.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 11 af Birthe Rønn Hornbech (V), Peter Skaarup (DF) og Tom Behnke (KF) (*se side 1112*) vedtoges med 94 stemmer (V, S, DF og KF) mod 19 (RV, SF og EL).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 12 af Line Barfod (EL) (*se side 1139*).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 19:

Forespørgsel til finansministeren [om regulering af satser for pensioner, dagpenge og kon-tanthjælp].

Af Jørgen Arbo-Bæhr (EL) m.fl. (Forespørgslen anmeldt 9/11 2005).

Kl. 10.05

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (*Ophold*). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 5:

Forespørgsel til videnskabsministeren:

»Hvordan vil regeringen sikre et sammenhængende uddannelsessystem og gratis uddannelse på de videregående og højere uddannelser? I besvarelsen bedes videnskabsministeren inddrage konsekvenserne af indførelsen af betaling for studerende, som kommer fra lande uden for EU, danske universiteters ønske om at sælge uddannelser i udlandet og Venstres forslag om, at bevillingerne til uddannelse skal følge den enkelte studerende, samt forslag i EU og WTO om at liberalisere handelen med tjenesteydelser.«

Af Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Line Barfod (EL), Per Clausen (EL) og Frank Aaen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 6/10 2005. Fremme af forespørgslen vedtaget 13/10 2005).

Begrundelse

Per Clausen (EL):

Man kan jo godt sige, at en diskussion om, hvorvidt der skal være gratis uddannelse i Danmark

eller ej, af nogle kan opfattes som noget underligt noget, for vi er jo vant til at betragte det som en selvfølgelig ting, at uddannelse er gratis i Danmark. Ganske vist har man indført en lang række gebyrer på uddannelser, både på VUC-området og gymnasieområdet og andre steder, men grundlæggende har der været enighed om, at uddannelse skal være en gratis ydelse, som alle kan nyde godt af, uanset tykkelsen af tegnebogen. Men vi har kunnet konstatere gennem de seneste måneder, at flere og flere fremtrædende eksperter og beslutningstagere sætter spørgsmålstegn ved det.

Mandag Morgen, Politiken, Information og en række universitetsfolk har været fremme med synspunkter om, at der er brug for at indføre studieafgifter i Danmark, eller også siger de, at selv om vi måske er imod det, bliver vi nødt til det, når vi lever i en globaliseret verden. Selv om danske politikere tilsyneladende står samlet om at afvise det – videnskabsministeren har sagt, at det i hvert fald ikke bliver i denne valgperiode – er der både internationalt og nationalt en lang række træk, der tyder på, at vi kan risikere at komme i den situation, at uddannelse skal betales, før vi ved af det. Jeg skal nævne nogle af dem:

WTO's og EU's pres for liberaliseringer; en række af regeringens og især Venstres forslag om at indføre betaling for uddannelse for studerende uden for EU; mulighed for, at studerende selv skal finansiere deltagelse i udenlandske uddannelser, og ønsket om at indføre private universiteter i Danmark, som jo også skal finansieres – formentlig delvis ved brugerbetaling og delvis ved offentlige midler.

Alt dette peger i retning af, at vi i løbet af 5 år vil stå over for et massivt pres for at indføre betalt uddannelse i Danmark, medmindre vi nu beslutter, at det vil vi ikke, og et klart flertal i Folketinget siger: Vi afviser al snak om betalt uddannelse, og vi afviser alle tiltag, både internationale og nationale, som vil føre til betalt uddannelse.

Jeg håber naturligvis, at videnskabsministeren i sin besvarelse i dag vil berolige os alle, så vi kan gå glade og tilfredse herfra, og at han vil sige, at vi stadig er enige om ikke bare at forhindre, at der indføres betaling for uddannelse, men også villige til at føre den politik, der er nødvendig for at sikre, at det ikke sker.

Besvarelse

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Regeringen har en helt klar ambition om at skabe verdens bedste uddannelsessystem. Det kræver bl.a., at der skabes sammenhæng i vort uddannelsessystem, og derfor har vi netop præsenteret et nyt debatoplæg med en lang række forslag til, hvordan denne ambition kan indfries. Jeg skal ikke gennemgå det meget omfattende oplæg i detaljer, men jeg vil gerne fokusere på hovedpunkterne.

For det første skal mindst 50 pct. af alle unge gennemføre en videregående uddannelse; for det andet skal alle uddannelser vurderes efter international standard; for det tredje skal lærerne være bedre til at undervise; for det fjerde skal vi have eliteuddannelser til de dygtigste studerende; for det femte skal vi have en ny central hjemmeside, hvor man samler fakta om uddannelsernes kvalitet og jobmulighederne, og endelig vil jeg for det sjette gerne pege på, at flere skal tage uddannelse inden for områderne teknik, natur og sundhed. Dette er blot for at nævne nogle af de centrale forslag.

Kl. 10.10

Jeg er blevet bedt om at redegøre for det danske princip om gratis uddannelse til studerende og sammenhængen mellem den seneste internationaliseringsreform, regeringens tanker om muligheden for at få taxametertilskud med til udenlandske studier og endelig internationale tendenser i WTO- og EU-regi.

Regeringen ser sådan på det, at gratisprincippet er vort klare udgangspunkt. Men det er samtidig lige så klart, at den hastige globalisering gør, at vi hele tiden skal være på mærkerne, så vores model er tidssvarende, hvis vi skal opretholde vores princip om, at alle danskere skal kunne tage en gratis uddannelse, og det er også derfor, regeringen næste forår vil præsentere Folketinget for en samlet strategi, når Globaliseringsrådet har færdiggjort sit arbejde.

Dansk uddannelsespolitik foregår ikke i et vakuum. Vi påvirkes i stigende grad af globaliseringen og den internationale konkurrence på uddannelsesmarkedet om de dygtigste studerende. Flere og flere flytter efter uddannelse, danske studerende bliver mere mobile, og de danske universiteter optager flere og flere udenlandske studerende. Det er en positiv udvikling, fordi det er en berigelse af de danske universiteter at få inspiration udefra, og derfor vedtog Fol-

ketingset også med et meget stort flertal en ny internationaliseringsreform i maj i år.

Formålet med reformen er at skabe bedre muligheder for øget studentermobilitet over landegrænserne. Reformen indfører bl.a. en friplads- og stipendieordning for de dygtigste udenlandske studerende på danske kandidatuddannelser, og det giver mulighed for en målrettet og strategisk rekruttering af de dygtigste udenlandske studerende.

Kravet om deltagerbetaling for studerende fra lande uden for EU og EØS er udtryk for, at vi fra dansk side hverken kan eller vil påtage os en forpligtelse til at uddanne et ubegrænset antal udenlandske studerende. Hertil kommer, at betalingen sikrer, at de, der påbegynder en uddannelse i Danmark, også mener det alvorligt. Det sker gennem afskæringen af taxametertilskuddet til studerende fra tredjelande.

Besparselsen vil gå krone for krone til en friplads- og stipendieordning, der gør det muligt at give friplads og stipendium til de dygtigste studerende fra lande uden for EU og EØS. Det er universiteterne selv, der afgør, inden for hvilke områder de vil bruge stipendier og fripladser, og der vil derfor efter loven fortsat være gratis uddannelse til studerende fra Danmark og EU/EØS samt gratis uddannelse til de dygtigste studerende fra resten af verden. Jeg kan derfor konstatere, at det ikke er en spareøvelse. Regeringen anvender krone for krone taxameterkronerne til stipendier og fripladser, og loven sikrer den danske model med gratis uddannelse til danske unge. Forslaget om at give visse studerende bedre mulighed for at studere i udlandet skal også ses i dette lys.

Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen vil fremsætte forslag om, at taxametertilskuddet under visse betingelser kan følge danske studerende til udlandet. Statsministeren præsenterede forslaget i sin åbningstale her i Folketinget, hvor han bl.a. sagde:

»Vore talentfulde unge skal have bedre muligheder for en international uddannelse. I dag får danske universiteter et tilskud til hver studerende, og dette tilskud skal kunne følge den unge ud i verden, så en dansker, der er dygtig nok til at komme ind på en god uddannelse i udlandet, kan få pengene med.«

Det er noget, vi fortsat arbejder med, og hovedlinjerne i dette arbejde er, at ordningen er møntet på, at de bedste skal have mulighed for at komme ind på de bedste uddannelser ude omkring i verden.

Forespørgerne omtaler også et WTO-forslag og dettes sammenhæng med det danske uddannelsessystem. Det er korrekt, at WTO har foreslået en liberalisering af handel med tjenesteydelser i forbindelse med forhandlinger om GATS, men jeg forventer ikke, at forslaget får konsekvenser på uddannelsesområdet. I WTO-regi forhandler EU på Danmarks vegne med den holdning, at tjenesteydelser, herunder uddannelser, som er finansieret med bare én offentlig krone, undtages fra en eventuel liberalisering. Jeg tror heller ikke, forslaget vil indebære, at en række udenlandske institutioner falbyder uddannelsesprodukter på det danske marked, for det er jo således, at allerede i dag står det private og udenlandske universiteter frit for at udbyde uddannelser i Danmark.

Kl. 10.15

Konkurrence er godt, også på uddannelsesområdet, så vi kan kun være interesserede i et varieret og differentieret uddannelsesstilbud. Udenlandske institutioner mangler blot statsgodkendelse af deres uddannelser, og det gør, at det danske marked vil være mindre attraktivt, idet uddannelserne har begrænset værdi på det danske arbejdsmarked.

Udenlandske institutioner har vist interesse for Danmark, og omvendt har danske institutioner udtrykt interesse for et udbud af uddannelser i udlandet. I dag er det imidlertid ikke muligt at udbyde statsanerkendte uddannelser i udlandet, og det skyldes simpelt hen, at dansk lovgivning ikke gælder uden for landets grænser.

Vi må også holde fast i, at universiteternes kerneopgave er at tilbyde uddannelser og drive forskning til gavn for det danske samfund og arbejdsmarked, det er ikke en kerneopgave for et universitet at tjene penge på et kommercielt uddannelsesmarked. Men samtidig er det regeringens holdning, at universiteterne skal have bedre mulighed for at kunne drage fordel af international erfaring på uddannelses- og forskningsområdet. Det vil styrke universiteternes muligheder for uddannelse og forskning af høj kvalitet herhjemme.

I december er der igen møde i Globaliseringsrådet om bl.a. internationaliseringen. Regeringen er ved at finpudse en række forskellige initiativer, der skal forbedre universiteternes muligheder for at kunne tage del i det internationale uddannelsesmarked, og jeg forventer, at vi kan finde frem til en god løsning, hvor vi både tilgo-

deser dem, der vil udbyde i udlandet, og sikrer kvalitet og retssikkerhed for de studerende.

Afslutningsvis vil jeg gerne endnu en gang slå fast, at regeringen ikke arbejder på at indføre betaling for danske studerende på ordinære danske universitetsuddannelser, og både den seneste reform og regeringens forslag om taxamertilskud til udenlandske studier skal ses i dette lys. Det er urealistisk at forestille sig, at vi som et af de eneste lande i verden kan tilbyde gratis uddannelse til unge fra alle dele af verden og i tilgift verdens højeste SU, og derfor var internationaliseringsreformen nødvendig. Vi er nødt til at sikre og tilpasse den danske model, og den forpligtelse påtager regeringen sig gerne.

Forhandling

Per Clausen (EL):

Det er naturligvis beroligende at høre, at regeringen ikke arbejder for, at danskere skal betale for uddannelse i Danmark, især når man tænker på, at ministeren kommer fra et liberalistisk parti. Men det, der er mindre beroligende, er, at det også fremgik meget klart af den besvarelse, ministeren kom med – og som jeg naturligvis skal takke for, fordi den på nogle områder var grundig og god – at vi kan konstatere, at regeringen nok heller ikke har tænkt sig at gøre ret meget for at forhindre det.

Hvad angår forhandlingerne i WTO, henviser ministeren til, at det tager EU sig af, og så sker der nok ikke nogen skade. Men hvad nu hvis der sker skader? Er det vigtigt for regeringen at sikre, at uddannelse ikke bliver omfattet af WTO's principper om, at også tjenesteydelser skal kunne handles på et frit marked? Er det så vigtigt for regeringen, at regeringen arbejder aktivt i EU for at sikre, at EU ikke indgår en aftale om, at det skal ske? Vi ved jo, at i hvert fald USA og også andre lande er meget interesserede i en total liberalisering af det område.

Det er rigtigt, at vi bliver nødt til at se denne diskussion i et globalt, internationalistisk perspektiv, for det er jo netop sådan, at når vi kigger på WTO, er der et meget stort og massivt politisk pres for at sikre, at alle ting bliver noget, der kan handles på markedet – også det, vi i dag i Danmark opfatter som offentlige velfærdsgoder eller goder, der stilles til rådighed for borgerne for at sikre en fornuftig udvikling og sikre mu-

lighed for, at alle danskere kan få en uddannelse.

Kl. 10.20

Jeg er glad for, at ministeren sagde, at alle danskere skulle have mulighed for at få en gratis uddannelse, men ministeren sagde ikke, at han vil udelukke, at særlig gode uddannelser kan komme til at koste penge. Til nogle af de eliteuddannelser, som ministeren er så begejstret for, og som nogle af de store universiteter i verden måske kan tilbyde, kan man få det beskedne tilskud, som de danske universiteter får for hver studerende, med sig, og så kan man selv betale oveni. Det, regeringen og det danske samfund tilbyder, er altså ganske rigtigt en gratis uddannelse, men det er ikke den bedste uddannelse, for den får man mulighed for at betale for.

Der er også andre ting i udviklingen, der peger i samme retning. Hvis vi ser på, hvad der er sket i de lande, hvor man har indført betaling, også de europæiske lande, hvor man har gjort det, ligger det jo lidt i forlængelse af et scenario, som vi også har set i Danmark, nemlig at tilskuddet pr. studerende falder. Universiteterne stiller krav om flere penge, men på et eller andet tidspunkt opgiver de at stille krav til regeringen om flere penge, sådan som vi så i England. I stedet synes de, det er velsignelsesrigt, hvis de kan få indført en mindre egenbetaling, men denne mindre betaling vokser bare år for år. I Island startede man med et uhyre beskedent beløb, et såkaldt administrationsgebyr, som nu er oppe på 4.000 danske kroner, så det, at man bliver ved med at give færre penge pr. studerende til universiteterne, er altså også medvirkende til at skabe et behov for at indføre betalingsuddannelser.

Det er blevet sagt, at det er et spørgsmål om, at de danske universiteter skal agere og sælge uddannelser i udlandet. Jamen hvor længe tror man, man kan opretholde en position, hvor danske universiteter skal sælge uddannelser i udlandet, mens udenlandske universiteter ikke skal sælge uddannelser i Danmark?

Alt i alt tror jeg, vi nu står i en situation, hvor der er behov for at give et meget klart signal, og selv om regeringen nok ikke vil være med til det, kan man jo håbe på, at et flertal i Folketinget vil det. I hvert fald vil Enhedslisten sammen med SF fremsætte et forslag til vedtagelse i forbindelse med behandlingen af denne forespørgsel, og det lyder således:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde for, at der er fri og lige adgang til uddannelse i Danmark. Det betyder,

- at der ikke indføres nye former for betaling for uddannelse, og at eksisterende betalingsordninger reduceres,
- at uddannelse holdes uden for WTO og EU-aftaler, sådan at det sikres, at Danmark ikke tvinges til at give taxameterstøtte eller anden offentlig støtte til private universiteter og uddannelsesinstitutioner,
- at udveksling af studerende mellem danske og udenlandske uddannelsesinstitutioner baseres på aftaler og ikke på individuel betaling,
- at det alene er de relevante ministerier, der har bemyndigelse til i særligt afgrænsede tilfælde at opkræve individuel betaling fra udenlandske studerende, og
- at bevillingerne til de danske universiteter har en størrelse, som kan sikre forskning og undervisning af høj kvalitet.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 13).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Så er det hr. Troels Lund Poulsen som ordfører.

Troels Lund Poulsen (V):

Da Venstres videnskabsordfører, hr. Torsten Schack Pedersen, ikke har mulighed for at være til stede i dag, vil jeg på vegne af Venstre oplæse hr. Torsten Schack Pedersens tale:

Danmark skal være et førende viden-samfund. Det er regeringens ambitiøse mål, og det arbejdes der løbende for. Globaliseringsrådet behandler det danske uddannelsessystem indgående, og til foråret vil arbejdet blive fulgt op med en lang række konkrete initiativer.

Siden regeringen tiltrådte i 2001, er der sket mærkbare forbedringer af det danske uddannelsessystem. Der er blevet flere timer i dansk og matematik, og den seneste finanslovaftale skaber yderligere forbedringer for folkeskolen. Et højt niveau i folkeskolen er afgørende for, at vi får flere unge til også at tage en videregående uddannelse.

Regeringen har sat sig det mål, at 85 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsud-

dannelse i 2010 og 95 pct. i 2015., og heraf skal de fleste også gennemføre en videregående uddannelse. Vi skal i Danmark bl.a. leve af højt kvalificeret arbejdskraft, og derfor skal vi sørge for, at endnu flere forlader uddannelsessystemet med de kompetencer og den viden, som er så afgørende for fremtiden.

Kl. 10.25

At sikre, at Danmark bliver et førende viden-samfund, er en stor og vanskelig opgave. Meget er sat i gang, men mere skal til, og derfor er Globaliseringsrådets arbejde vigtigt for fremtiden. Venstre ser frem til, at vi efter jul kan begynde at diskutere en samlet strategi for, hvordan vi kan nå nogle af de mål, som Globaliseringsrådet stiller op.

Udgangspunktet for Venstre er at slå fast her i dag, at muligheder for uddannelse skal afgøres af kompetence og kvalifikation. Det er også vores udgangspunkt, at princippet om gratis uddannelse på de danske universiteter for danske studerende skal fastholdes. OECD evaluerede det danske universitetssystem i januar 2004, og her kom OECD med en række anbefalinger til at sikre mere og bedre internationalisering af de danske universiteter, oprettelse af fællesforløb og parallelforløb med universiteter i udlandet. Dette blev gjort med ændringen af universitetsloven her i foråret.

Derudover anbefalede OECD, at flere danske studerende tager en del af deres uddannelse i udlandet. I dette lys skal man se Venstres forslag om, at studerende under visse betingelser kan tage deres taxametertilskud med til udlandet, for i Venstre mener vi, det er givtigt for de danske studerende at afprøve deres kræfter på universiteter uden for landets grænser.

Danske studerende, der tager til udlandet, kan søge udfordringer på universiteter, som er særlig stærke inden for bestemte studieretninger. Derfor bakker Venstre klart op om, at dygtige studerende får mulighed for at tage deres taxametertilskud med til udlandet. Den endelige model er endnu ikke på plads, men den principielle tankegang er vigtig, for det er en tankegang, som ruster Danmark til at klare nogle af de fremtidige udfordringer, som vi står over for.

Med ændringen af universitetsloven i foråret blev der indført betaling for studerende uden for EU- eller EØS-samarbejdet. Flere og flere studerende tager hele eller dele af deres uddannelse uden for deres hjemland, og det er positivt. Men det ville være uholdbart, hvis Danmark alene skulle stå for finansieringen af denne op-

gave, og derfor skal studerende fra lande uden for EU og EØS nu betale for at læse i Danmark. Ændringen var, som videnskabsministeren sagde, ingen spareøvelse, for pengene går i stedet til at oprette stipendier og sikre fripladser til dygtige udenlandske studerende.

I forbindelse med ændringen i universitetsloven blev de danske universiteters ønske om at udbyde uddannelser i udlandet berørt. Danske universiteter vil gerne kunne etablere sig i udlandet, og i Venstre mener vi, at denne mulighed også kan være med til at styrke internationaliseringen. Dog er det vigtigt at sige, at det er noget, vi drøfter løbende, og også noget, som vi kommer til at vende tilbage til her i Folketinget.

Angående handels- og serviceydelse bør det som initiativtager til denne forespørgsel være Enhedslisten bekendt, at Danmark og EU har det synspunkt, at når det gælder offentligt finansierede uddannelser, skal de ikke være omfattet af liberalisering. Det synspunkt støtter Venstre.

Venstre vil gerne opsætte ambitiøse mål om at gøre Danmark til et førende vidensamfund, når vi skal have uddannelser i verdensklasse. Meget er gjort, og meget er sagt, men der skal være tale om en løbende proces for at sikre, at vi bevæger os i den rigtige retning. Niveaueet i hele uddannelsessystemet skal løftes, og vi skal kunne måle os med de allerbedste i verden. I Venstre mener vi, vi er på rette kurs, men fremadrettet er der stadig meget at gøre, og det glæder vi os til.

Lad mig på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti fremsætte følgende forslag til vedtagelse:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget tager videnskabsministerens besvarelse til efterretning, idet Folketinget konstaterer, at regeringen i foråret 2006 vil fremlægge en fremadrettet strategi for at sikre videregående uddannelser på højt internationalt niveau, herunder:

- styrke adgangen for danske unges muligheder for at tage uddannelse i udlandet,
- styrke de danske universiteters mulighed for at konkurrere på det internationale uddannelsesmarked, og
- styrke kvaliteten af de danske uddannelser og undervisningen.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 14).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Der er en kort bemærkning til ordføreren fra hr. Morten Homann.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg er helt på det rene med, at hr. Troels Lund Poulsen ikke er inde i alle detaljer på dette sagsområde og kun er vikarierende ordfører, men jeg har stor respekt for hr. Troels Lund Poulsens begavelse, og jeg er helt sikker på, at han alligevel vil være i stand til at berige debatten.

Kl. 10.30

Jeg vil godt høre Venstres ordførers synspunkt vedrørende, om det ikke er rigtigt, at når man, som man har gjort her i foråret, giver universiteterne mulighed for at opkræve penge for udenlandske studerende, som kommer og studerer fra lande uden for EU, så påvirker man selvfølgelig universiteternes måde at tænke på.

Hvis man står og skal vælge mellem at prioritere at satse mere på uddannelsen af danske studerende, som man jo blot får taxametertilskud for og så at sige ikke bliver belønnet for, eller at satse mere på at uddanne udenlandske studerende, som man kan opkræve penge for, vil hr. Troels Lund Poulsen så ikke medgive, at det alt andet lige påvirker universiteternes måde at tænke på, at det giver dem et incitament til at søge derhen, hvor det er muligt at få penge, også i lyset af at selve taxametertilskuddet bliver skåret ned?

Formanden:

Og med denne anerkendelse får ordføreren ordet.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det og tak til hr. Morten Homann for de meget flotte bemærkninger.

Så vidt jeg husker debatten, som SF tog del i i forbindelse med lovforslaget i foråret, gjorde SF det klart i forbindelse med lovarbejdet, at man i den betænkning, der blev udarbejdet, jo var enig med Det Radikale Venstre på daværende tidspunkt om, at man sådan set syntes, det var overflødig at lave den her lovændring ud fra, at det var meget få udenlandske studerende, som blev berørt.

Alene af den grund kan det undre, at hr. Morten Homann stiller det spørgsmål, for det burde jo for hr. Morten Homann være et meget teoretisk spørgsmål, da SF jo ikke mener, at særlig mange personer vil søge uddannelse i Danmark.

Jeg deler så heller ikke hr. Morten Homanns opfattelse af, at det måtte være på den måde, at udenlandske studerende kommer til at fortrænge danske studerende – på ingen måde. Jeg er helt opmærksom på, at de danske universiteter udmærket kan sammensætte forløb, som gør, at der er plads til dem, der måtte ønske at blive optaget på den pågældende uddannelse. Og derfor tror jeg ikke, at man skal frygte det, som hr. Morten Homann jo ser som fremtidssceneriet.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg vil sige, at hr. Troels Lund Poulsen, på trods af at det ikke er hans fagområde, meget godt formåede at snakke meget nydeligt uden om substansen i det, der var spørgsmålet.

Så lad mig nu gentage: Lad os sige, at vi har en virksomhed, som har mulighed for at sælge et produkt til en fuldstændig fast pris, uanset hvad der sker, og som har et andet produkt, som den har mulighed for at sælge og opkræve det beløb for, som den vil. Vil hr. Troels Lund Poulsen ikke medgive, at en sådan virksomhed alt andet lige gør klogt i at investere flere af sine udviklingsressourcer i den vare, som den kan sælge til højestbydende, frem for den vare, hvor der alligevel er en fast pris? Og er det ikke den virksomhedssituation, man har sat universiteterne i, i og med at man giver dem mulighed for at udbyde en vare, som de kan få afsat til højeste pris til udenlandske studerende, og at man dermed trækker fokus væk fra udviklingen af de danske gratis universitetsuddannelser og over i retning af betalingsuddannelser rettet mod udenlandske studerende?

Kan hr. Troels Lund Poulsen ikke se, at det alt andet lige påvirker kvaliteten af de danske universitetsuddannelser, at man på den måde har gjort universiteterne til en pengemaskine?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Hvis man skulle følge hr. Morten Homanns tankegang, måtte det jo så betyde, at man fik de bedste universiteter i verden, for det er jo det, hr. Morten Homann vil sige med det, som er bemærkningen fra SF. Skulle man følge tankegangen, og skulle der være utrolig mange uden-

landske studerende, der kom til Danmark for at læse, så måtte de jo komme hertil alene af den grund, at vi har nogle meget, meget stærke uddannelser.

Det har vi da selvfølgelig også, men vi må sige, at hvis vi sammenligner os internationalt, er der jo stadig væk uddannelsesinstitutioner rundtom i verden, som har en spidskompetence, som vi ikke har i Danmark.

Når jeg siger det, siger jeg det ikke for at snakke uden om, så siger jeg det også med baggrund i den betænkning, som SF var med til at skrive i forbindelse med det forslag, der var i foråret vedrørende udenlandske studerende, hvor jeg husker, at tallet var omkring 400. Og der mente man, at det var et meget lille tal, og derfor var der ikke nogen grund til, at man skulle lave den her lovændring.

Men nu kan jeg så forstå, at hr. Morten Homann ser meget store faremomenter i, at der skulle komme utrolig mange udenlandske studerende til Danmark. Jeg synes bare, det er svært at finde ud af, hvad SF mener på det her område.

Formanden:

Tak til hr. Troels Lund Poulsen. Den næste ordfører er fru Lene Jensen.

Lene Jensen (S):

Jeg vil gerne starte med at takke Enhedslisten for at rejse den her forespørgsel. Jeg bed mærke i, at hr. Per Clausen i sin indledning gjorde opmærksom på det der faktisk lidt overraskende i, at vi nu skal til at diskutere sådan noget som studieafgifter. Jeg synes, det er utrolig vigtigt, at vi får det gjort, og at vi ikke putter med det, sådan så vi på et eller andet tidspunkt ud fra en eller anden nødvendighedslogik kan komme i den situation, at skal der overhovedet flere ressourcer til, så er det den vej, vi skal betræde. Så det er rigtig godt, at vi får det bragt op.

Kl. 10.35

Jeg vil gerne lade det være klart fra begyndelsen, at Socialdemokratiet er imod, at studerende skal have tegnebogen op af lommen for at blive klogere. Vi er i forvejen i Danmark ikke specielt gode til at bryde den negative sociale arv, og jeg er ganske sikker på, at hvis man indfører studieafgifter, vil der komme en endnu skævere social rekruttering til de videregående uddannelser, og det ønsker vi ikke.

Vi ønsker derimod, at uddannelsesniveaet løftes både kvantitativt og kvalitativt. I de her år

sker der en systematisk udhuling af ressourcerne, og det her er ikke bare et budskab om at sende flere penge, det er sådan set bare en erkendelse af, at når vi taler forskningsbaseret undervisning og bedre lærerkræfter og mere vejledning og tættere kontakt til de studerende og internationalisering og alt det der, så kræver det et greb i lommen, hvor man får fat i andet end lommeuld. Hertil kommer, at flere studerende faktisk i sig selv betyder større udgifter, og derfor er der mere end nogen sinde før brug for at betragte penge til uddannelse som en investering, der rent faktisk kræver øgede offentlige bevillinger til området.

Uddannelse er langt mere end en vare. Det er både kit i samfundet, der er med til at danne identitet og kultur og sammenhængskraft, og med til at gøre den enkelte og samfundet i stand til at klare sig og forhåbentlig klare sig godt i en verden, hvor man enten skal være billig eller rasende dygtig, og vi satser fortsat på at være det sidste.

Vi arbejder intensivt for, at vores nationale strategi for offentligt finansieret uddannelse ikke hindres af hverken EU's servicedirektiv eller af WTO's verdenshandelsregler eller for den sags skyld af andre regler. Vi må også erkende, at den globale efterspørgsel på uddannelse er enormt stor og kun stigende, og dermed bliver uddannelse også en vare, uanset om vi kan lide det eller ej.

Der er allerede 2 millioner unge studerende i dag på en videregående uddannelse i et andet land end deres hjemland, og tallet er kun stigende, og det er dødspændende, fordi man får så meget ud af de internationale studerende og af selv at tage ud. Langt den største del af de studerende bevæger sig på grundlag af udvekslingsaftaler, og de udvekslingsaftaler er og bliver en meget vigtig del af internationaliseringen. I Socialdemokratiet mener vi, at udviklingen af de aftaler, mere fokus på merit, udbygning af fælles uddannelser og alt muligt andet er rigtige og gode svar på globaliseringens udfordringer.

Vi er ikke ukritiske over for ideen med at lade taxameteret følge den enkelte studerende. Det kræver dels en knivskarp kvalitetssikring af de uddannelser, man vil kunne gøre det i forhold til, og dels mener vi, at der er en række overvejelser at gøre om, hvorvidt man kunne risikere at undergrave de udvekslingsaftaler, der allerede er. Så derfor er det da en spændende tanke. Vi

mener faktisk, der er rigtig, rigtig meget, der skal vendes, før vi eventuelt kan tilslutte os det.

Så vil jeg sige om de forslag til vedtagelse, der ligger, at vi i udgangspunktet ikke kan stemme for Venstres forslag, fordi man så smukt skriver, at »regeringen i foråret 2006 vil fremlægge en fremadrettet strategi for de sikre videregående uddannelser«. Det ville da være dejligt, men vi vil altså gerne se den, før vi bedømmer den som værende både fremadrettet og det, der løser det hele, så det kan vi ikke stemme for.

Enhedslistens forslag til vedtagelse indeholder rigtig, rigtig mange gode intentioner, men vi kan heller ikke stemme for det, fordi det jo er i konflikt med den måde, vi har indrettet betalingssystemet for internationale studerende, der ikke er omfattet af udvekslingsaftaler, på, og som Socialdemokratiet jo lægger ryg til, ikke for nødvendigvis at gøre uddannelse til en vare, men for at målrette de ressourcer, vi i Danmark kan bruge på uddannelse og dermed f.eks. holde de videregående uddannelser fri for studieafgifter.

Så det forslag til vedtagelse kan vi heller ikke støtte. Men endnu en gang tak til Enhedslisten for at rejse debatten. Jeg synes, det er vigtigt, at vi får den.

Formanden:

Der er et par korte bemærkninger til ordføreren, først fra hr. Morten Homann.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg er meget glad for fru Lene Jensens bemærkninger om, at Socialdemokraterne heller ikke ønsker studieafgifter på de danske universiteter. Derfor kan det jo godt undre en lille smule, at Socialdemokraterne alligevel var med til at indføre studieafgifter i foråret, men sådan tror jeg, der er mange mennesker, der har det med Socialdemokraterne: at det kan være lidt svært altid at finde ud af, hvilket ben partiet står på.

Derfor vil jeg godt bede fru Lene Jensen om at uddybe, hvordan man, når man nu er modstander af at indføre studieafgifter, så kan gøre det alligevel for internationale studerende, også fordi det jo selvfølgelig er simpel logik, at når man giver en sådan mulighed til nogle universiteter, som i forvejen er beskåret på taxametrene, for at få ekstra indtægter i kassen, så vil det jo alt andet lige gøre, at man retter fokus mod den del af forretningen frem for den del, som både fru Lene Jensen og SF helst ser, nemlig at man ud-

vikler og forbedrer den gratis danske universitetsuddannelse.

Kl. 10.40

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Jeg kan berolige hr. Morten Homann med, at Socialdemokratiet står på begge ben, det er på den måde, man bedst har jordkontakt.

Må jeg sige, at jeg sådan set ikke mener, at der er en modsætning mellem at ønske sig universiteter, der er fri for studieafgifter, og så at indføre dem for de internationale studerende, som ikke er omfattet af udvekslingsaftaler. Og det handler, som jeg sagde, om at målrette de ressourcer, vi kan bruge på det.

Hr. Morten Homann har en gal antagelse, når han mener, at universiteterne kan spekulere i at tjene penge på at trække udenlandske studerende til. Det kan universiteterne godt. Men de penge, de tjener – det ligger sådan set i den lov, vi vedtog tidligere på året – skal bruges til fripladser og stipendier til andre internationale studerende, og der er således ikke tale om en pengemaskine, som kan være med til at rette op på de taxametre, som også jeg anser for at være skrantende, på universiteterne.

Så derfor er det ikke nogen pengemaskine. Det er en praktisk måde, hvormed vi kan styre lidt, hvem der kommer og tager deres uddannelse i Danmark. Og jeg gør det ikke, fordi jeg synes, det er sjovt at være med til det, men fordi jeg synes, det er nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg tror desværre, at fru Lene Jensen har en lidt naiv opfattelse af, hvordan virkeligheden er på f.eks. et universitet, som er presset på sine indtægter, fordi taxametret bliver beskåret.

Man gør jo universitetet til en virksomhed, i og med at man giver det mulighed for at skaffe sig indtægter på sådan et punkt som det her. Og det kan godt være, man ikke kan skaffe sig store overskud, men når man skal satse på at udvikle nye uddannelser, så har man mulighed for at træffe valget, om man vil satse på at udvikle de uddannelser, som man bare får taxametertilskud til, eller satse på at udvikle de uddannelser, som man har mulighed for at få brugerbetaling for fra studieafgifter fra internationale studerende.

Og så kræver det jo ikke meget forretningsans og mange timer på handelsskolen, før man ved, at man selvfølgelig bruger flere kræfter der,

hvor man får mulighed for at få nogle flere penge i kassen frem for der, hvor prisen er fastlagt.

Så jeg synes, at det er en forkert logik at introducere på universiteterne. Jeg kunne forstå, at fru Lene Jensen sådan set var enig i det, og derfor kan det selvfølgelig kun undre, at Socialdemokraterne alligevel har stemt for at lave sådan et forslag.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Se, det der med at være naiv kan jo også i et eller andet omfang være et udtryk for, at man sådan set også ser realiteterne i øjnene, og det er noget, jeg meget kan anbefale.

Det at se realiteterne i øjnene indbefatter jo at sige, at virkeligheden er, at der er et stort, frådende marked derude for uddannelse. Det, der er vores opgave, er at sørge for, at vi kan have en national strategi, der tilsiger, at danske studerende ikke skal have tegnebogen op af lommen, fordi det vil, så vidt vi kan se, gøre os endnu dårligere til at rekruttere bredt til de videregående uddannelser.

For at kunne lave den øvelse må vi have en offensiv strategi, vi må kvalitetssikre, men vi må også have et eller andet realistisk forhold til, hvad vi kan tilbyde. Og i og med at vi jo som sagt har hegnet ind, hvad de penge, man eventuelt tjener på denne her øvelse med at tiltrække internationale studerende, kan bruges på, så er der ikke tale om en pengemaskine, der er ikke tale om en markedsføring på den måde. Der er tale om, at vi ser realiteterne i øjnene og derfor forsøger at skrue en strategi sammen, der netop i en virkelighed, som hele tiden forandrer sig, og hvor mobiliteten er enorm på det her område, forsøger at udvikle vores uddannelser på den måde, vi bedst kan.

Derfor mener jeg ikke, der er nogen modstrid mellem at sige, at vi er imod studieafgifter for danske studerende, og at vi er for at indrette os på den virkelighed, som vi er en del af.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu kan jeg ikke huske hvorfor – det kan også være, fordi det var i de der 14 dage, hvor det var Socialdemokratiets strategi at arbejde regeringen ud af regeringskontorerne med forhandlinger, at man kom til at stemme for det her. Men lad det nu ligge.

Jeg vil godt stille et spørgsmål til Socialdemokratiets ordfører: Hvordan tror fru Lene Jensen

selv, at det hænger sammen, når man på den ene side siger, at danske studerende i hvert fald ikke skal betale i Danmark, og at det vil man forsvare mod alle udenlandske aktører, der ønsker det, samtidig med at man på den anden side har den klare politik, at man ønsker, at danske universiteter skal kunne tjene penge på udenlandske studerende i Danmark, at danske universiteter skal kunne tjene penge på at sælge uddannelser i udlandet, og hvis vi lytter til regeringen, så ønsker regeringen faktisk også, at vi skal have private universiteter i Danmark?

Hvordan tror fru Lene Jensen, man kan have det synspunkt og samtidig i WTO og andre steder komme igennem med, at der ikke skal være mulighed for, at udenlandske universiteter også skal kunne få andel i offentlige midler i konkurrencens hellige navn? Det synes jeg er meget vanskeligt at forstå.

Kl. 10.45

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Jamen jeg er frygtelig ked af, at det er vanskeligt at forstå, for det er præcis det, vi mener.

Jeg forstår godt et stykke ad vejen hr. Per Clausens og Enhedslistens fokusering på det der med WTO og EU's servicedirektiv osv. Omvendt må jeg sige, at der jo faktisk er en ganske bred front i Europa, som er imod at åbne hele det her område i verdenshandelssammenhæng, og det er vi også.

Jeg kan bare gentage, at det, der er vigtigt for os, sådan set er, at vi kan håndhæve en strategi, hvor vi kan gøre det, vi ønsker for de danske studerende. Jeg tror, at det bedste, vi kan gøre for de danske studerende, er at sørge for, at der er nogle ordentlige uddannelser i Danmark, at der er nogle ordentlige muligheder for at komme ud og læse, og det er sådan set det, det hele går ud på.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg forstår, at Socialdemokratiets ordfører mener, at det er en vældig sammenhængende og fornuftig politik, at danske universiteter skal have mulighed for at tjene penge på udenlandske studerende i Danmark og i udlandet, men at udenlandske universiteter naturligvis ikke skal have mulighed for at tjene penge på danske studerende i Danmark. Den logik har jeg meget svært ved at forstå. Det kan godt være, vi kan vedtage den her i Folketinget, men for en gangs

skyld har jeg faktisk medlidenhed med EU's forhandlere, hvis de i WTO skal sidde og forsvare det synspunkt. Det er jo åbenlyst urimeligt.

Så må jeg bare til allersidst spørge fru Lene Jensen: Er Socialdemokraterne enige med os i, at der ikke må indgås en WTO-aftale, som ikke sikrer, at vi fremover kan være fuldstændig sikre på, at vi ikke kan blive tvunget til at bruge offentlige midler på udenlandske universiteter eller private danske universiteter, som etablerer sig i Danmark for at finansiere uddannelse der?

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Ja, det er jeg fuldstændig enig i, og jeg har også forstået, at det faktisk er den position, der er i den samlede EU-familie, og måske kunne man bruge det her som en lektie i, at EU ikke altid behøver være en del af problemet. Jeg tror, at EU i forhold til WTO i den her omgang er en meget vigtig del af løsningen.

Formanden:

Tak til fru Lene Jensen. Så er det hr. Jørn Dohrmann som ordfører.

Jørn Dohrmann (DF):

Da vores ordfører ikke kan være til stede, skal jeg prøve at fremlægge Dansk Folkepartis synspunkt på det her område. Jeg kan jo i hvert fald starte med at sige, at vi er enige med ministeren i, at det er en berigelse for dansk universitetsliv, at vi finansierer, at danske studenter kan tage deres stipendier med til udlandet, og også, at udenlandske studenter kan studere i Danmark. Det er også vigtigt. Og at europæiske studenter kan gøre det gratis, lægger vi meget vægt på.

Men vi er også enige i, at der må være en grænse. Vi kan ikke uddanne et ubegrænset antal studerende fra hele verden, for det kan jo også medføre, at unge tager ophold af andre grunde end trangen til at studere. At opretholde gratisprincippet er selvfølgelig også vores mål, men ubegrænset global gratisme vil udhule hele uddannelsessystemet.

Så mener Dansk Folkeparti også, at når vi uddanner folk til f.eks. læger eller piloter eller andet, der tager lang tid, er det oplagt at sige noget for noget. Når man får en lang uddannelse, bør vi også stille krav til, at man skal blive en tid efter endt uddannelse.

Med de ord vil jeg sige, at Dansk Folkeparti synes, det er godt, at vi har det her, man kan sige, frie universitets- og uddannelsesliv.

Formanden:

Tak til hr. Jørn Dohrmann. Så er det fru Carina Christensen som ordfører.

Carina Christensen (KF):

Globaliseringen har betydet, at vi alle sammen bevæger os mere og mere på tværs af landegrænser og kommunikerer og samarbejder med folk og virksomheder over hele verden. Ikke mindst derfor er det helt afgørende, at vores uddannelsessystem rustes vores unge til at klare sig i et internationalt miljø og også, at det bidrager til at tiltrække højt kvalificerede medarbejdere og virksomheder fra udlandet.

I Det Konservative Folkeparti har vi en klar ambition om at give vores universiteter og studerende de bedste muligheder for at tage del i globaliseringsprocessen. Vi er derfor meget tilfredse med, at regeringen i forbindelse med arbejdet i Globaliseringsrådet er ved at forberede en lang række initiativer, der skal bidrage til at fremtidssikre vore videregående uddannelser.

Vi ser frem til, at regeringen til foråret vil komme med en fremadrettet strategi, der skal sikre, at vi her i landet får videregående uddannelser på højt internationalt niveau, bl.a. ved at vi styrker adgangen til, at danske unge har muligheder for at tage en uddannelse i udlandet, ved at vi styrker de danske universiteters mulighed for at kunne konkurrere på det internationale uddannelsesmarked og selvfølgelig ved at styrke kvaliteten af de danske uddannelser og undervisningen.

Kl. 10.50

Når det handler om gratis uddannelse til danske studerende, er vores holdning helt klar. Der skal også i fremtiden være gratis uddannelse til studerende fra Danmark og fra EU og EØS.

Når det handler om studerende fra lande uden for EU eller EØS, har vi ingen problemer med, at de fra næste år skal betale for at læse på vores universiteter. Vi kan ikke se det rimelige i, at tredjelande kan sende deres uddannelsessøgende til vores universiteter med henblik på, at danske skatteydere skal betale for deres uddannelse. Vi vil hellere bruge de penge, som vi bruger på uddannelse her i Danmark, til danske studerende og til at videreudvikle og kvalitets sikre de danske uddannelser.

Vi er meget optaget af at sikre gode muligheder for, at Danmark kan tiltrække højt kvalificerede medarbejdere, og derfor er vi også tilfredse med, at vi bruger den besparelse, som vi opnår ved at afskære taxametertilskuddet til disse

udenlandske studerende, til en friplads- og stipendieordning til de dygtigste studerende fra landene uden for EU og EØS.

Der er ingen tvivl om, at globaliseringen vil sætte vores uddannelsessystem under pres. Derfor er der også god grund til at glæde sig over, som jeg hørte det, at videnskabsministeren i dag har slået fast, at WTO's forslag om en liberalisering af handelen med tjenesteydelser ikke omfatter offentligt finansierede uddannelser. GATS-aftalen har således ingen indflydelse på det danske uddannelsessystem.

Vi kan dog på ingen måde tillade os at hvile på laurbærene. Vi må og skal fremtidssikre og tilpasse den danske uddannelsesmodel til en global økonomi. Det er vi fra konservativ side helt indstillet på, og derfor vil vi også arbejde konstruktivt med det udspil, der kommer fra regeringen og Globaliseringsrådet til foråret.

Formanden:

Der er et par korte bemærkninger til ordføreren, først fra fru Lene Jensen.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Nu har Venstres og Dansk Folkepartis hovedordførere ikke været til stede, men det er De Konservatives, så derfor vil jeg gerne stille et par spørgsmål.

Fru Carina Christensen nævner kort det her med at sætte danske studerende bedre i stand til at læse i udlandet. Hvad er Det Konservative Folkepartis holdning til det der med at kunne tage taxametrene med, som det har været foreslået fra flere sider, er den positiv eller negativ? Og har man overvejet, at det også kan have nogle utilsigtede konsekvenser, selv om det for dem, der gerne vil ud og læse, lyder enormt besnærende at kunne stikke en check i baglommen?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Vi er meget optaget af, at så mange af vores unge danske studerende som muligt tager til udlandet og læser. Vi tror, der er mange positive gevinster at hente ved, at de tager del i det internationale uddannelsesmiljø og også senere hen kommer tilbage og deltager på arbejdsmarkedet med den viden, de har fået med fra udlandet.

Vi ser meget positivt på, at man kan få mulighed for at tage sit taxameter med til udlandet. Det er en del af regeringsgrundlaget, og det er jo

også en af de ting, som man arbejder med i Globaliseringsrådet her og nu.

Vi afventer stadig væk at se den endelige udmøntning af det her forslag, og jeg er meget spændt på at se, hvilken model Globaliseringsrådet helt konkret præsenterer. Men vi vil arbejde meget konstruktivt med, at det skal lykkes at få lavet en god ordning, for vi tror, at det kan være godt og positivt på sigt.

(Kort bemærkning).

Lene Jensen (S):

Jeg tror, vi alle sammen deler målsætningen om, at flere studerende skal til udlandet og læse mindst ét semester og gerne mere, fordi det der med at komme ud giver noget perspektiv, og man er i øvrigt også en god ambassadør for Danmark, mens man er derude.

Der, hvor jeg er lidt bekymret, er i forbindelse med risikoen for, at det at kunne tage sit taxamertilskud med kan være med til at undergrave de udvekslingsaftaler, der findes, og jeg vil derfor gerne høre, om fru Carina Christensen kan erklære sig enig i, at udvekslingsaftalerne er og bliver krumtappen i selve det at fremme international studentermobilitet.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det er jeg sådan set helt enig i. Det er jo vigtigt, at vi får skruet den her ordning ordentligt og fornuftigt sammen, og den skal selvfølgelig ikke undergrave de meget velfungerende udvekslingsaftaler, som vi har i dag. Det er selvfølgelig en af de ting, vi skal være opmærksomme på, når vi laver den fremtidige ordning. Det er jeg enig i.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Det, jeg vil sige, er lidt det samme. Hvis man beslutter sig til, at de studerende kan tage taxametrene med sig, så kan jeg sagtens se, at det er godt for de studerende. Det kan måske også være godt for internationaliseringen. Men der opstår vel også det klare krav fra de danske universiteter, at hvis de ligesom, om jeg så må sige, afgiver studerende og penge til udlandet, ja, så vil de også have muligheder for at tjene penge på udenlandske studerende og i sidste instans vel også have en mulighed for på anden måde at få betaling, så de kan få penge i kassen.

Er der ikke her en logik i, at hvis man vælger at have den linje, at danske studerende skal kun-

ne købe sig til uddannelse i udlandet, så vil det da også være meget naturligt, at udenlandske studerende kan købe sig til uddannelse i Danmark? Og så ender det jo med at være underligt at opretholde det synspunkt, at danske studerende så ikke skulle kunne købe sig til uddannelse i Danmark.

Jeg ved jo, at Venstre har talt om, at det der med at give taxameteret frit ikke kun handler om, at man skal kunne have pengene med sig i udlandet, men også i Danmark.

Jeg vil godt høre, om De Konservative også er enige i, at det er den logik, man skal have, altså at taxameteret følger den studerende.

Kl. 10.55

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det var en lidt snørklet udlægning, hr. Per Clausen kom med, synes jeg.

Jeg vil gerne gentage, at vi støtter det, der også står i regeringsgrundlaget, om, at det skal være muligt for de danske studerende, som er meget dygtige, og som har mulighed for at komme ind på nogle rigtig gode universiteter i udlandet, at få deres taxameter med til udlandet. Det synes vi faktisk er ganske, ganske positivt.

Det betyder ikke, at vi skal devaluere det danske uddannelsessystem, eller at de studerende, der vælger ikke at tage til udlandet, skal have en dårligere uddannelse end de andre, men vi synes, det er en god og positiv mulighed, og det vil vi gerne åbne op for.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg skal beklage, hvis det blev indviklet, men det, jeg gerne vil have den konservative ordfører til at forholde sig til, er bare det faktum, at vi har den klare opfattelse, at liberaliseringen skal gennemføres for danske universiteter. De skal have mulighed for at tjene penge i udlandet på udenlandske studerende, de skal have mulighed for at tjene penge på udenlandske studerende i Danmark. Liberaliseringen skal sådan set også gælde for danske studerende, som så ved hjælp af statsmidler og egenbetaling oveni kan få mulighed for at rejse rundt, fordi danske taxameterpenge i hvert fald ikke kan betale for en uddannelse på nogle af de bedste universiteter i Europa. Og alligevel opretholder De Konservative det synspunkt, at liberaliseringen ikke skal føres igennem, sådan at uddannelse bliver en vare.

Det, jeg bare ikke kan forstå, er: Hvordan vil man sikre, at uddannelse ikke bliver en vare, når alle de konkrete tiltag, man gennemfører, fører til, at uddannelse bliver en vare?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Nu er vi jo her i landet ikke herrer over, hvordan de indretter deres uddannelsessystemer i udlandet. Der har de i visse lande en deltagerbetaling, og hvis det betyder, at vores danske studerende har brug for at få et taxameter med for at kunne komme ind på de uddannelser, så vil vi gerne støtte op om dét.

Når det så handler om det danske uddannelsessystem, har vi det princip, at der skal være gratis uddannelse til danske studerende, og det princip ønsker vi sådan set at holde fast i.

Så taler hr. Per Clausen meget om, hvorvidt det skal være en vare eller ikke en vare. Vi betragter det ikke som en vare. Det skal være gratis for danske studerende.

Så vil der være nogle udenlandske studerende, der har lyst til at komme hertil, fordi de synes, at vi har nogle meget attraktive uddannelser. Det synes vi er fint for dem, der kommer fra EU- og EØS-landene, og vi støtter selvfølgelig, at de skal kunne komme hertil.

Vi mener kun, det er ret og rimeligt, at de, der kommer fra tredjelande, selv betaler for den uddannelse, som de får her i Danmark, så det ikke er danske skatteydere, der skal betale den. Vi mener rent faktisk, det er positivt, at vi får så mange udenlandske studerende hertil som overhovedet muligt, fordi vi tror, at det vil være med til at opkvalificere de danske uddannelser i øvrigt.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Nu tilhører fru Carina Christensen et af de to regeringspartier, og regeringen taler jo meget om, at vi skal have verdens bedste uddannelser og verdens bedste universiteter; det er vi jo rigtig meget enige i. Men hvordan hænger det sammen med den økonomi, man stiller til rådighed for universiteterne?

Vi ved f.eks., at Københavns Universitet skal skære mere end 50 mio. kr. næste år, og at taxametrene pr. studerende er faldet over de seneste 10 år. Holder den store, flotte ambition, man har, så i forhold til de penge, der er?

Det mener vi ikke, men jeg ville gerne høre fru Carina Christensen, hvad hun mener om det.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg glæder mig meget over, at regeringen, da den skrev det nye regeringsgrundlag i februar, besluttede at afsætte 10 mia. kr. til uddannelse inden år 2009. Jeg synes, det er en fornuftig investering og en god og positiv investering, og derfor kan jeg kun være glad for, at der er afsat så mange penge til at udvikle det danske uddannelsessystem. Så jeg forstår ikke bekymringen eller frygten for, at vi skulle nedprioritere investeringerne i uddannelse. Vi opprioriterer dem faktisk i de her år.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Men uanset hvordan man vender og drejer det, er nedskæringer jo nedskæringer, og jeg spørger sådan set mere fru Carina Christensen om, hvordan Det Konservative Folkeparti ser på universiteternes økonomi lige her og nu. Er den god nok? Skal der flere penge ind på universiteterne, så vi ser en fortsat udvikling? Kan man være tilfreds med, at landets største universitet, Københavns Universitet, skal skære så meget ned? Det må naturligvis gå ud over kvaliteten.

Og så har jeg jo meget svært ved at se, hvordan vi skal sikre os verdens bedste universiteter, hvis vi ikke får nogle økonomiske realiteter bag.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg er meget enig i, at vi skal investere rigtig mange penge i vores universiteter. Vi er ved at overgå fra et industrisamfund til et videnssamfund, vi skal leve af viden i fremtiden, og derfor kan vi på ingen måde tillade os at nedprioritere uddannelsesområdet, det gælder folkeskolen, det gælder ungdomsuddannelserne, og det gælder i høj grad også de videregående uddannelser. Det koster jo penge, og de penge er vi også villige til at afsætte. Derfor har regeringen jo afsat 10 mia. kr. til uddannelsesområdet, som skal bruges inden 2009. Selvfølgelig skal en stor andel af de her penge også gå til de videregående uddannelser og til vores universiteter.

Kl. 11.00

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Nu er det jo sådan, at man godt med den ene hånd kan sætte en masse penge af til uddannelserne, men hvis man samtidig sparer med den anden hånd, er nettorammebeløbet jo noget an-

derledes. Vi kan i hvert fald bare konstatere, at for fjerde år i træk har regeringen sagt, at der bliver sat flere penge af til uddannelse og forskning, men det er der ikke. Der er i regeringens finanslovsforslag netto sat 10 mio. kr. af til det kommende år til al uddannelse: folkeskole, ungdomsuddannelse, de videregående uddannelser.

Det, jeg gerne vil spørge fru Carina Christensen lidt nærmere om, er: Der er jo en filosofi i regeringen om, at man skal have mest muligt for pengene. Vil fru Carina Christensen forklare mig, hvordan man får mest muligt ud af uddannelsespengene, ved at de studerende tager taxametrene med sig og altså væk fra de danske universiteter?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det synes jeg sådan set hænger meget godt sammen. De studerende, som rejser ud i verden og tager en uddannelse – det kan være på Harvard i USA – vender jo hjem til Danmark igen. De fleste af dem gør i hvert fald, må vi forvente og håbe på, og det tror jeg også at de vil. De bliver jo nogle meget dygtige medarbejdere, og mange af dem vil måske endda komme tilbage og starte nogle virksomheder her i Danmark og dermed bidrage til det danske skatteindtægtsgrundlag.

Jeg kan kun betragte det som en god investering. Det er selvfølgelig en langsigtet investering, og her og nu koster det selvfølgelig noget, når vi giver dem mulighed for at tage taxameteret med. Men jeg tror, at vi i den sidste ende kommer til at høste meget store gevinster på det.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Nu lyder det på ordføreren, og det har det også gjort tidligere i debatten, som om det her er noget, der skal være en specielt tilbud til de allerdygtigste elever og studerende, og jeg kan forstå, at Harvard spiller en særlig rolle i den konservative ordførers ønskescenario.

Jeg vil gerne spørge, om Det Konservative Folkeparti har som strategi, når vi snakker om internationalisering af uddannelserne, at den skal være målrettet eliten, eller har man et ønske om at lave en model, der sikrer, at alle har en mulighed for at få gavn af internationaliseringen? Hvis det er alle, vil jeg gerne bede den konservative ordfører om at forklare, hvad Det Konservative Folkeparti har tænkt sig at gøre, for at det netop ikke bliver eliten, altså de få, der kommer til Harvard, men at det bliver for alle.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Vi synes da bestemt, at det skal være et tilbud til alle. Altså, alle har jo mulighed for at komme ind på et universitet i dag, for der er næsten frit optag, og alle har jo mulighed for at dygtiggøre sig og på den måde kvalificere sig til at kunne blive optaget på et udenlandsk universitet.

Men det er trods alt den studerende selv, der er med til at afgøre, om vedkommende er i stand til at blive optaget på et udenlandsk universitet, og det er jo det, der bestemmer, om vi kan sende taxameteret med. Så den mulighed for at dygtiggøre sig skal alle selvfølgelig have.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Nu har debatten og også den konservative ordførers indlæg drejet sig meget om de initiativer, som regeringen har sat i værk på det her område. Så vil jeg lige høre, om fru Carina Christensen kan opklare, om der er nogle af de initiativer, som går i retning af i mindre grad at gøre uddannelser en vare.

Jeg kan nævne mange initiativer, som går i retning af at skabe mere brugerbetaling, at gøre uddannelser i større grad til en handelsvare. Det er et spørgsmål om, hvorvidt man kan tage taxameteret med til udlandet, det er et spørgsmål om at give danske universiteter mulighed for at udbyde betalingsuddannelser i udlandet, det er et spørgsmål om at lave brugerbetaling for internationale studerende i Danmark osv. Alt sammen ting, der i større grad gør uddannelser til en vare.

Kan fru Carina Christensen nævne et område, hvor regeringen aktivt har arbejdet for i mindre grad at gøre uddannelser til en vare, der er til at købe og sælge, end det er tilfældet i dag?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg kan i hvert fald bekræfte, at regeringen er meget optaget af at fremtidssikre det danske uddannelsessystem og sikre, at de danske uddannelser også har en rolle i en global økonomi.

Det er klart, at der er forskel på den måde, vi har valgt at indrette vores ganske udmærkede uddannelsessystem på her i Danmark med gratis uddannelser til alle studerende, og den måde, man har valgt i andre lande. Det er jo et princip, de eksempelvis ikke har i USA og i andre lande.

Det er rigtigt, at hvis vi vil ud og blande os på det globale marked og blande os i internationali-

seringsprocessen, bliver vi også nødt til at hjælpe vores unge studerende til at kunne deltage med de spilleregler, som nu engang gælder på den globale bane. Og det betyder altså, at de vil skulle betale for uddannelserne, hvis de eksempelvis vil læse i USA. Nu skal jeg ikke kun nævne USA, der er også andre steder, England osv.

Vi giver dem mulighed for at komme ind, få en uddannelse derovre og tage det danske taxameter med, men det betyder ikke, at vi vil indføre de samme principper, som man har i udlandet, i det danske uddannelsessystem.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Det korte svar er altså: ingenting. Regeringen har ikke på et eneste punkt gjort noget som helst for at forhindre, at uddannelse i stigende grad bliver til en vare, som købes og sælges for penge, og hvor det naturligvis er sådan, at de, der har flest penge, kan få mest uddannelse.

Kl. 11.05

Det er en udvikling, som vi kan se spor af mange steder, og jeg er da enig med den konservative ordfører i, at sådan foregår det mange steder, men spørgsmålet er: Hvad gør vi i sådan en situation? Hvis vi fortsat ønsker at have gratis uddannelse i Danmark, har vi efter SF's opfattelse en opgave i at gå imod det.

Det, fru Carina Christensen lige har bekræftet, er, at regeringen ikke har gjort andet end at underbygge en udvikling, hvor uddannelse bliver en vare, som skal købes og sælges, og hvor det naturligvis er sådan, at de, der har flest penge, kan få mest uddannelse. Jeg synes bare, at det mest ærlige ville være at sige helt åbent, at man ønsker mere marked, mere varegørelse og mere brugerbetaling inden for uddannelsessystemet.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Vi ønsker ikke mere marked, vi ønsker ikke mere brugerbetaling. Det er blevet sagt heroppefra både af Det Konservative Folkeparti, af ministeren og af Venstre og Dansk Folkeparti, at vi fortsat ønsker, der skal være gratis uddannelse i Danmark for danske studerende, og at vi ønsker at fastholde den danske uddannelsesmodel.

Men vi har også sagt, at vi ønsker, at vores danske studerende og vores danske universiteter skal have mulighed for at deltage i globaliseringsprocessen. Det er jo det, vi er ved at sikre i de her måneder og uger, hvor vi har nedsat et

Globaliseringsråd, der netop sidder og kigger på, hvordan vi kan sikre, at vi også i fremtiden har verdens bedste uddannelser her i Danmark, og det kræver altså, at vi ikke bare lukker os inde og kun kigger blindt på regler og love og på den måde, vi har indrettet vores uddannelser på her i landet. Vi bliver nødt til at se på, hvordan man har gjort det i andre lande.

Hvis det betyder, at der er behov for, at vi giver vores unge studerende et taxameter med til udlandet, for at de kan få lov til at dygtiggøre sig på et udenlandsk universitet, så skal vi ikke afskære dem fra det, for i den sidste ende vinder vi vinder ved det. Vi skal deltage i denne her globaliseringsproces, og det er sådan set det, vi rustet os til. Det er både godt og fornuftigt.

Formanden:

Tak til fru Carina Christensen. Så er det fru Charlotte Fischer som ordfører.

Charlotte Fischer (RV):

Allerførst vil jeg godt sige tak til Enhedslisten for at have rejst den her forespørgselsdebat. Jeg synes ikke, at vi tit nok kan diskutere vore uddannelser og videregående uddannelser, og hvad der sker med dem i forhold til internationaliseringen.

Jeg vil gå lige på og hårdt, og så vil jeg ligesom de øvrige talere her på talerstolen slå fast, at vi selvfølgelig går ind for gratisprincippet her i landet, at alle unge skal have tilbudt uddannelsen gratis, dvs. betalt over skattebilletten. Uddannelse er et offentligt gode, som vi selvfølgelig skal have ret til at bevare her i Danmark.

På den anden side ser vi i modsætning til forespørgerne fra Enhedslisten grundlæggende internationaliseringen som noget positivt. Det er en mulighed, det er en gevinst, det er ikke noget ondt, der lurer lige om hjørnet. Vi ønsker at give danske studerende – og det skal sådan set være inden for alle uddannelser, både de korte, de mellemlange og de videregående uddannelser – de bedste muligheder for at tage ud og dygtiggøre sig. Vi tror på, at det beriger. Det gør det fagligt, og det gør det mentalt.

Omvendt ønsker vi også at åbne de danske universiteter og uddannelser for internationaliseringen. Vi ønsker at sætte universiteterne i stand til at tiltrække dygtige udenlandske studerende, undervisere og forskere. Vi ønsker at skabe et fagligt spændende miljø, der inspirerer og avler dynamik og i øvrigt forbereder de unge på en international verden.

Kan de to ting lade sig gøre samtidig? Det tror vi på at det kan. Men det kan det kun, hvis vi investerer offensivt i de danske universiteter, og det er nok her, at vi har et problem i forhold til regeringen, for vi synes, at der fedtes for meget med pengene. Vi synes, at det både er kortsigtet og ærlig talt også lidt provinsielt.

Universiteterne har i dag 10 pct. færre midler pr. studerende end for 10 år siden. De offentlige forskningsmidlers andel af BNP er fortsat et stykke vej fra den ene procent, vi har forpligtet os til, og regeringen indfører brugerbetaling for studerende uden for EU/ØS-området og indfører samtidig, synes vi, et sørgeligt lille antal stipendier, nemlig 70 til 12 universiteter. Det er ikke ret mange, så vi synes, at ambitionsniveauet fejler noget her.

Enhedslisten og andre må indstille sig på, at de videregående og lange videregående uddannelser allerede er i en konkurrencesituation. Lad mig nævne Bologna-processen. Alene den vil jo skærpe konkurrencen. Her drejer det sig om at skabe et åbent, gennemsigtigt og sammenhængende europæisk uddannelsessystem, og det vil jo i sidste ende også skærpe konkurrencen. Det vil give de studerende flere ting at vælge imellem, og det synes vi er rigtig godt.

Kl. 11.10

Vi synes, at vi skal tro på os selv her i Danmark. Selvfølgelig kan danske universiteter tage konkurrencen op, og mange af dem er jo også i fuldt sving med det. Københavns Universitet har f.eks. indgået aftale med ni topuniversiteter rundt om i verden, Handelshøjskolen i København har 280 samarbejdsaftaler over hele verden, og RUC vil stort set overgå til at undervise på engelsk fuldt og helt.

Selvfølgelig skal vi være med, og vi skal begå os i den internationale konkurrence. Vi skal bare give universiteterne meget bedre muligheder for det.

Vi har jo med det sprog og det klima, og jeg havde nær sagt også det skatteniveau, vi har her i landet, nogle odds imod os, det ved vi godt, men vi har altså en bunden opgave, nemlig at holde på de dygtige danske studerende og lærerkræfter her i landet, altså at skabe et attraktivt miljø her i landet. Enhedslisten kan arbejde nok så meget imod WTO, EU og hele det globale system, men det vil ikke ændre på, at vi er i en konkurrencesituation, hvor vi skal prøve at holde på vores gode studerende, og hvor vi skal tiltrække dygtige udefra.

Konklusionen er set med vores øjne, at vi skal skabe et meget stærkere grundlag for, at danske universiteter kan begå sig på det her internationale uddannelsesmarked, som jo altså er her. Det skal vi bl.a. gøre ved at sikre en langt bedre økonomi for universiteterne, og her mener jeg, at taxametrene, sådan som det ser ud i dag, halter alt for meget bagefter. Vi skal afsætte langt flere midler til stipendier og fripladser, og når vi ser på den store verden, kunne vi jo f.eks. overveje, om vi skulle reservere nogle af dem til tredjeverdenslandene, der bliver tabere i den store konkurrence.

Jeg synes, at vi skal arbejde for et europæisk karakter-, titel- og meritsystem, så der virkelig kommer et sammenhængende system i Europa. Og så synes jeg egentlig også, at vi skal arbejde for at skabe og sikre nogle midler til at markedsføre danske universiteter i den store verden.

Det handler alt sammen for os om at give de studerende de bedste muligheder for at deltage på det internationale marked, også til gavn for os selv her i landet til sidst.

Vi synes, der er for meget defensiv adfærd i det her. Vi synes, at Enhedslisten er defensiv i forhold til internationaliseringen. Vi synes også, at regeringen er defensiv i forhold til økonomien. På den baggrund skal jeg her til slut sige, at vi af samme grunde agter at stemme nej til de to forslag til vedtagelse. Jeg vil specielt om regeringens forslag sige, at der handler det nok også om, ligesom Socialdemokraternes ordfører sagde, at vi ikke rigtig føler, at vi på nuværende tidspunkt kan gå ind og stemme ja til det, som regeringen vil fremlægge her i foråret.

På den baggrund siger jeg tak for ordet.

Formanden:

Der er nogle korte bemærkninger til ordføreren, først fra hr. Per Clausen.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu kan man jo altid diskutere, hvad der er offensivt – også i en politisk debat i Folketinget. Er det offensivt at fremlægge nogle budskaber om, hvad vi mener der skal gøres, eller er det offensivt at finde nogle efter min opfattelse søgte begrundelser for at stemme imod et forslag til vedtagelse?

Jeg forstår ærlig talt ikke, hvor i det forslag til vedtagelse, som Enhedslisten og SF har fremsat, at fru Charlotte Fischer kan finde eksempler på, at vi melder os ud af internationalt samarbejde.

Med hensyn til WTO og EU formulerer vi os på den måde, at vi skriver, hvad der efter vores opfattelse på dette område må være et minimumskrav til de aftaler, der indgås. Det opfatter jeg som en helt almindelig måde at agere på i forhold til de her ting. Så jeg forstår det ærlig talt ikke.

Det eneste, der måske kan være en reel uenighed om, er, hvis jeg skal forstå fru Charlotte Fischers synspunkt på den måde, at hun synes, der skal mere statsstøtte til danske universiteter, så de kan sælge bedre og billigere uddannelser i udlandet. Var det det, der var pointen?

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg har jo gjort klart, at når jeg taler om en bedre økonomi for universiteterne, handler det netop om at sikre en god undervisning og en god forskning på universiteterne her i Danmark.

I forhold til WTO og EU ser jeg ikke de store spørgsmål i den sammenhæng; der deler jeg slet ikke det trusselsscenario, som Enhedslisten stiller op. Man kan bare gå ind og læse f.eks. Europa-Parlamentets betænkning til servicedirektivet. Der er stemningen altså også at undtage uddannelsesområdet, f.eks. også sundhedsområdet, fra servicedirektivet. Så jeg deler simpelt hen ikke den grundopfattelse, der er i Enhedslisten, af, at det her kan gå gruelig galt.

I øvrigt ser jeg ikke noget problem i, at man på den ene side fastholder et uddannelsessystem, der hviler på gratisprincippet for danskerne, og på den anden side har et andet princip for udlændinge. Det ser jeg simpelt hen ikke noget problem i.

Kl. 11.15

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Vi er vel enige om, at et af grundprincipperne i WTO er, at man skal skabe det, man kalder lige konkurrencebetingelser. Tror fru Charlotte Fischer så ikke, at de kan komme ind i et problem, når vi med massevis af statsstøttede universiteter sælger uddannelser af høj kvalitet i udlandet? Og samtidig siger vi: Jamen hvis udenlandske uddannelsesinstitutioner etablerer sig i Danmark, kan de ikke få adgang til danske statsmidler.

Efter min mening er det konkurrenceforvridding. Derfor tror jeg, at vi vil komme i den situation, at man i WTO og andre steder vil rejse krav om, at så skal der være fri adgang og lige vilkår

til at konkurrere. Lige vilkår betyder også, at der skal bruges statsmidler på private universiteter. Så har jeg faktisk svært ved at forestille mig, at man ikke i forlængelse af det kommer til at etablere en betalingsordning.

Tilbage står det med EU og WTO. Det kan godt være, at det lykkes at få en aftale i WTO, hvor det her ikke er med, men det er jo slet ikke sikkert, at der kommer noget som helst med i WTO-forhandlingerne. Men når vi nu alle sammen er enige om, at sådan skal det også være, hvad er så problemet i at vedtage det og sige, at det vil vi ikke have?

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Nu har jeg hørt alle her i dag tale for, at vi fastholder det system, der hviler på gratisprincippet, her i landet, og det vil sige, at kommer det nogen sinde dertil, at vi skal komme med en indstilling til WTO og også i EU, så tror jeg ikke, der er nogen tvivl om, at så er det det, vi vil slås for også her i Danmark. Det er sådan set godt nok for mig.

Der er problemet med deltagerbetaling, som var til debat også i forbindelse med lovforslaget her i foråret. Jeg har ikke det problem med deltagerbetaling, som Enhedslisten har. Jeg har et problem med, at der ikke bliver indført fripladser og stipendier nok i den sammenhæng. Det er det, der er vores problem.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg undrede mig også lidt, da jeg hørte fru Charlotte Fischers indlæg, hvor der var mange fornuftige betragtninger, over, at konklusionen blev, at man ikke kunne støtte det forslag til vedtagelse, som er fremsat af SF og Enhedslisten.

Det er jo netop et forslag til vedtagelse, som siger, at de danske uddannelser skal være en del af internationaliseringen, og at der skal være åbne muligheder for, at man kan lave udveksling mellem danske universiteter og andre lande. Så det eneste, jeg kan stå tilbage med, er, at der kan være to problemer, hvor fru Charlotte Fischer havde lidt uld i munden.

Det ene kan være, hvis man – det må så være som det eneste parti her i Folketinget – er aktivt, åbent tilhænger af få mere deltagerbetaling på de danske universiteter. Det andet punkt, hvor jeg kan se, at fru Charlotte Fischer kan have noget at indvende mod det her forslag til vedtagelse, er, hvis man – så vidt jeg kan se også som det

eneste parti i det danske Folketing – aktivt ønsker, at uddannelse skal være en del af handelsaftalerne i EU eller WTO.

Så hvilket af de to er det, eller er det dem begge to, som gør, at fru Charlotte Fischer ikke kan støtte det her forslag til vedtagelse?

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg vil tage det sidste først, nemlig alt det, der handler om, hvorvidt vi vil gøre uddannelse til en handelsvare og alt det der. For det første vil jeg sige ligesom til Enhedslisten, at vi står vagt om gratisprincippet. Det andet er, at jeg bare ikke deltager i de her ideologiske diskussioner om handelsveje. Jeg er interesseret i danske studerende og i at give dem muligheder for at deltage på det internationale uddannelsesmarked.

Det er sådan set det, jeg er interesseret i. Jeg er interesseret i at tiltrække dygtige studerende, forskere og undervisere til Danmark, så det også bliver spændende at være på danske universiteter, og så de bliver bedst muligt. Det er sådan set de to muligheder, der er.

Med hensyn til deltagerbetalingen har vi ikke det samme problem, som SF og Enhedslisten har med deltagerbetaling – i øvrigt for en ret afgrænset kreds af studerende. Det handler jo om, at Enhedslisten og SF drager den fejlslutning, at fordi man indfører deltagerbetaling – i øvrigt med nogle meget stramme snore i, på den måde at man jo ikke bare kan opkræve en hvilken som helst deltagerbetaling, og at man ikke kan bruge overskuddet på hvad som helst – så truer det også gratisprincippet. Den køber jeg simpelt ikke.

Vi har én ordning, der gælder for danskere, og vi har en anden ordning, der gælder for de studerende, der kommer fra EU. Det er sådan set meget nemt at gå til.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Det er jo noget af en kovending, Det Radikale Venstre har foretaget, hvad angår deltagerbetaling på universiteterne, hvor vi over de seneste år har oplevet, at De Radikale faktisk har været meget aktive og meget klare i mælet om, at man ikke ønskede deltagerbetaling på danske universiteter, og så er De Radikale nu i skred, som jeg ser det. Dog var man ikke nået så langt i processen i foråret, at man kunne stemme for regeringens indførelse af deltagerbetaling, men jeg

kan høre, at fru Charlotte Fischer er ganske tæt på lige nu.

Kl. 11.20

Så siger fru Charlotte Fischer, at hun er meget bekymret for danske studerendes ve og vel, og derfor bekymrer hun sig ikke meget om, hvad de laver nede i EU, og hvad de laver i WTO. Det er ikke den store hovedpine.

Jeg vil sige, at jeg har mødt ganske mange danske studerende og danske universitetsansatte, som bekymrer sig lidt om det. Det er altså noget, som også bekymrer ret mange i EU, at det er højt placeret på dagsordenen i WTO, at uddannelse gøres til en handelsvare

Derfor tror jeg, at de danske studerende og de danske universitetsundervisere skal være ganske bekymrede over Det Radikale Venstres let-sindighed, altså at man slet ikke tænker på, at der foregår en diskussion uden for landets grænser, ganske intensivt endda, om at gøre uddannelser til en vare. Så er det lidt nemt bare at læne sig tilbage og sige: Vi bekymrer os kun om den enkelte lille danske studerende.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg vil godt allerførst slå fast, at vi ikke har ændret kurs i forhold til det lovforslag, der ligger. Vores betæneligheder gik, ligesom jeg har sagt i dag, først og fremmest på, at man indfører et alt, alt for lavt antal stipendier og fripladser.

Så havde vi også en kritik af hele grundlaget for at komme med det her lovforslag, som vi følte ikke var gennemarbejdet nok. Vi syntes også, at der var for mange regler og for meget bureaukrati knyttet til det. Så det er bare for at sige, at det var vores hovedbegrundelser for at gå imod.

Med hensyn til WTO har jeg bare det grundsynspunkt, at vi alle sammen står last og brast om at slås for det gratis system, vi har her i Danmark. Det vil vi også gøre, forventer jeg, når det kommer til en forhandling i EU-regi om service-direktivet og i WTO-regi. Det er sådan set det, der er vigtigt for mig her og nu. Og jeg mener ikke, at vi med de ændringer, der er lagt ind, svækker vores position på den måde.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for Det Radikale Venstres indlæg. Det undrer mig lidt, at man med de mange visioner og også det klare budskab, Det Radikale Venstre har, alligevel vælger – det undrer mig lidt, for Det Radikale Venstre er jo altid et positivt parti

– bagstræberisk at skyde alting, der bliver lagt frem, ned.

Jeg forstår godt, at man bliver nødt til at sige nej til SF og Enhedslisten. Jeg undrer mig bare over, hvorfor man så ikke kan sige ja til det forslag til vedtagelse, som Venstre og De Konservative og Dansk Folkeparti har fremsat. Og i det tilfælde, at der så er nogle ting deri, man mener ikke er godt nok, hvorfor fremsætter man så ikke sit eget forslag til vedtagelse? Det synes jeg da man skylder Folketinget, når man nu gør så meget ud af det her.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Det står vist ikke skrevet ind i grundloven, at man skal komme med et forslag til vedtagelse, fordi der er en forespørgselsdebat her i Folketinget. Jeg kan betro Venstres ordfører, at der skal komme meldinger nok fra vores side om, hvad vi mener på det her område.

Med hensyn til regeringens forslag til vedtagelse er det jo netop, fordi det rammer ind i noget, vi føler er et kerneproblem i forhold til regeringen. Det skorter jo ikke på meget flotte ord om verdens bedste uddannelsessystem og om, hvor ambitiøse vi skal være. Men vi føler systematisk, at der er et misforhold mellem de ord, der bliver sagt, som vi som regel er meget enige i, når det gælder de her målerklæringer, og så den realitet, der ligger bag.

Derfor er vi sagt på god dansk nervøse for at lade os indskibe i en vedtagelse, hvor vi igen må opdage, at realiteterne bag bare er nogle helt andre end dem, vi havde forestillet os.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg tror ikke, jeg nævnte ordet grundlov i det, jeg sagde. Jeg er udmærket klar over, at det ikke står i grundloven, at man skal fremsætte et forslag til vedtagelse. Det har jeg aldrig nogen sinde overhovedet nævnt for Det Radikale Venstre.

Det undrer mig bare, at man, når man sådan er et ambitiøst parti, så ikke lige lægger frem, hvad man selv synes. Men det er fint nok, det skal vi ikke diskutere mere. Det er jo Det Radikale Venstres holdning.

Jeg har et konkret spørgsmål. Jeg kan forstå, at en af de afgørende ting i forhold til L 114, altså universitetsloven, og den debat, vi har i dag, må være antallet af stipendier. Det er åbenbart ikke ambitiøst nok med 70, men hvad er det så, der skal til, for at Det Radikale Venstre føler sig til-

freds? Hvor mange er det, der er brug for, hvis Det Radikale Venstre skal sætte tal på det?

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg vil ikke stå og sætte tal på her. Man kan sige, at det jo har været over 400 studerende, hvis man tager de seneste tal for studerende, der kommer uden for EU og EØS-området. Det bliver så, hvis man sætter det i forhold til 70, en markant nedgang.

Kl. 11.25

Hvor vi lander, vil jeg ikke stå og sige. Noget af det, vi indvendte mod det her, var jo netop, at vi følte, at lovforslaget kom på et ikke særlig gennearbejdet grundlag. Vi havde gerne set, at man havde analyseret området lidt mere, før man havde kastet sig ud i det.

Så vil jeg bare sige om en vedtagelse her i Folketinget, og hvorfor vi ikke har vores eget forslag: På det her tidspunkt synes jeg sådan set, det er godt nok, at enhver kan gå ind og læse, hvad jeg står og siger her fra talerstolen. Det burde være tilstrækkeligt, hvis man vil vide, hvad Det Radikale Venstre mener.

Formanden:

Tak til fru Charlotte Fischer. Så er det hr. Morten Homann som ordfører.

Morten Homann (SF):

Det er jo en lidt pudsigt situation, at vi har været igennem en debat her i Folketinget, hvor samtlige partier og ministeren med har bedyret, at man er stor tilhænger af, at uddannelser, også på universiteterne, skal være gratis; at uddannelse ikke skal være en vare; at vi ikke skal have brugerbetaling osv. Jeg vil gætte på, at vi når op på, at samtlige partier siger det, når Enhedslistens ordfører også har været på talerstolen.

Det er lidt pudsigt, når man så alligevel kan se, at der allerede er gennemført initiativer, og at der af regeringens udmeldinger er lagt i kakkelloven til endnu flere initiativer, som gør uddannelse endnu mere til en vare; som gør brugerbetaling på danske universiteter til en større og større del af hverdagen; og som gør, at danske universiteter mere og mere skal konkurrere på et internationalt marked for uddannelser.

Så selv om man siger det ene – uddannelse må ikke være en vare, og vi skal ikke have brugerbetaling – så gør man det stik modsatte, nemlig indfører brugerbetaling og gør uddannelse stadig mere til en vare. Så jeg håber, at flertallet i

det her land vil kunne gennemskue, at der er stor forskel på, hvad regeringen og dens flertal siger, og hvad man så gør.

Efter SF's opfattelse er uddannelse et gode, som skal være tilgængeligt for alle og være gratis, og derfor er man også nødt til at sige, at uddannelse ikke skal være en vare. Derfor er det helt afgørende for SF at sikre det, også internationalt i både EU- og WTO-regi. Men det er vigtigt at påpege, at vi også har meget at skulle sige, når vi vedtager lovgivning i dette Folketing og kommer med initiativer i dette Folketing, og det er der, regeringen for alvor svigter.

Hvis vi skal have flere til at tage en uddannelse, er det nødvendigt at sikre, at der ikke er brugerbetaling på uddannelser, og det er vist desværre stik imod det, som regeringen praktiserer. Det gælder også i forhold til internationale studerende. Det er jo absurd at påstå, at man styrker internationaliseringen af de danske uddannelser ved at indføre brugerbetaling. Meget kan man sige, men når man indfører krav om, at studerende skal betale for at tage en uddannelse, er der altså ikke flere, der tager en uddannelse. Så har man i hvert fald ikke fulgt med i timerne, for der vil selvfølgelig være færre, når prisen på uddannelse stiger. Derfor er det nødvendigt også at gå ind og lægge klare begrænsninger på brugerbetaling, hvis man vil have internationalt orienterede uddannelser, som vi i hvert fald ønsker i SF.

Så kan det være, at der er tilfælde, og det var også det, vi havde debatten om i foråret, hvor det absolut ikke kan undgås, at man har en form for brugerbetaling. Men i de afgrænsede tilfælde er det helt afgørende for SF, at det ikke bliver et spørgsmål mellem det enkelte universitet og den enkelte uddannelsesinstitution på den ene side og den studerende, så man får pengemaskinetilstande på universiteterne. Det bør være en ting, som bliver afregnet med det relevante ministerium. Det skal være videnskabsministeren, som opkræver de penge, så det eneste, uddannelsesinstitutionen ser, er taxametertilskuddet, uanset hvad det er for en studerende, som det drejer sig om. Og det bør under alle omstændigheder være undtagelsen, hvor den altoverskygende hovedregel er udvekslingsaftaler.

Hvis alt det her skal lykkes, kræver det selvfølgelig også bevillinger af en rimelig størrelse til uddannelse og ikke de desværre ret markante nedskæringer, der har været over de seneste år. Det kræver altså, at vi får et opgør med den ned-

skæringspolitik, som regeringen fører på det her område.

Til slut vil jeg godt tilslutte mig hr. Troels Lund Poulsen fra Venstre, som undrer sig lidt over, at man, når Socialdemokraterne og De Radikale har så høj cigarføring på det område, ikke har fremsat et forslag til vedtagelse. Det tror jeg sådan set er, fordi man inderst inde godt ved, at de punkter, som man har argumenteret for, er indeholdt i det forslag til vedtagelse, som SF og Enhedslisten har fremsat. Så jeg vil godt opfordre Socialdemokraterne og De Radikale til at komme ud af handlingslammelsen og i hvert fald i det mindste støtte SF's og Enhedslistens forslag til vedtagelse, som gør det klart, at danske uddannelser skal være internationale og begå sig i internationaliseringen, men at vi ikke vil gå på kompromis med, at uddannelse ikke er en vare, og at der ikke opkræves brugerbetaling for uddannelse.

Kl. 11.30

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Hr. Morten Homann taler jo meget om, at uddannelse ikke må blive en vare, og at uddannelse er et gode, og at universiteterne ikke må blive pengemaskiner osv.

Nu er det sådan, at vi i Danmark jo har et universitetssystem, der er finansieret via taxametre. Og jeg kunne egentlig godt tænke mig at høre, om SF går ind for et taxametersystem eller går imod det taxametersystem, der ligger. For man kan jo ikke sige andet, end at taxametersystemet i en eller anden forstand jo også er noget, der gør vores institutioner til en pengemaskine, kan man sige. Det bliver da også diskuteret i ny og i næ, og man må i hvert fald sige, at i det omfang, man kan få udenlandske studerende til danske universiteter i dag, så giver det et taxameter.

Men jeg vil egentlig bare gerne have afklaret, om SF støtter det system i den udgave, det har i dag.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Det gør vi. Ikke fordi vi er grænseløst begejstrede for taxametersystemet, men fordi hverken SF eller desværre nogen andre har været i stand til at komme op med noget, som er bedre.

Men det vigtige at sige i denne her forbindelse er, at taxametersystemet er en ensartet afregning for alle studerende, sådan at universitetet ikke skal sidde og tænke i, at hvis nu vi laver

denne her omprioritering, så kan vi få nogle flere penge i kassen, hvilket man jo har åbnet op for med det forslag, som blev vedtaget i foråret. Man kan jo sige, at hvis man skal prioritere udvikling af uddannelserne, så er det alt andet lige mere hensigtsmæssigt for pengemaskinen på universitetet at udvikle uddannelserne, som man kan få en markedspris for, frem for at udvikle de uddannelser, hvor man får en fast afregning i taxametersystemet.

Så jeg synes, at den brugerbetaling, som man har indført på universiteterne, alvorligt er med til at gøre dem til en pengemaskine.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Det er bare for at forstå det helt rigtigt: Altså, når universitetet modtager et taxameter for en studerende, så er det hensigtsmæssigt, men når universitetet modtager et brugerbetalingsbeløb fra en studerende fra uden for EU-området, så er det en pengemaskine.

Her skal man huske på, at der jo er lagt loft over deltagerbetalingen. Man kan jo ikke bare opkræve, hvad man synes. Samtidig kan man ikke bare bruge provenuet på hvad som helst. Det skal bruges på at oprette stipendier.

Det her vil jeg godt høre SF's ordfører om, også fordi jeg synes, at den her diskussion om pengemaskiner bare trænger til en nuancering. Jeg synes simpelt hen, det er for nuanceret at stille det op, som om at når man nu indfører deltagerbetaling, så går man simpelt hen planken ud og skaber den store pengemaskine på universiteterne.

Der bliver med det system, der er i dag, og som jeg er enig i er det bedst mulige taxameter, også tænkt i penge. Og sådan er det.

Jeg ville egentlig godt bare bede hr. Morten Homann om at bekræfte, at det sådan set er mere nuanceret end det, og at det ikke bare er sådan et ragnarok nu, fordi vi endte med at indføre deltagerbetaling på et meget, meget begrænset område.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg må sige, at fru Charlotte Fischer til fulde har bekræftet min frygt for, at De Radikale er i fuldstændig frit fald på det her område. Hvor man så sent som i foråret trods alt havde en vis kritisk sans over for den brugerbetaling, som blev indført på universiteterne, så er der nu ingen grænser for, hvor fornuftig den kan være.

Jeg synes, det er dybt bekymrende, at Det Radikale Venstre, som jo har været en hjørnesten i den danske uddannelsespolitik og i princippet om gratis uddannelser, nu er på vej i vild flugt væk fra det synspunkt. Det synes jeg er dybt bekymrende. Og jeg vil sige, at der i mine øjne er en himmelråbende forskel på et system, hvor man via finansloven får tildelt et fast og forudsigeligt taxameter pr. studerende, og så en situation, hvor man på det enkelte universitet, godt nok inden for nogle vide rammer, skal ud og markedsføre sine uddannelser, finde internationale studerende til dem, udskrive girokort til dem og indkassere de penge, som kommer ind.

Jeg synes, at det er en helt anden situation, der er åbnet op for, nu måske også med Det Radikale Venstres støtte.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Nu endte det med at blive sådan lidt surt her med hensyn til det sidste på talerstolen. Men jeg vil egentlig tage udgangspunkt i, at jeg synes, at SF's ordfører lagde op til en åbning, hvor der måske sådan lidt kunne komme en bredere forståelse for, at brugerbetaling måske kan bruges til noget alligevel.

Jeg forstod på ordførerens tale, at hvis man kunne sætte en eller anden form for loft eller grænse for, hvor høj brugerbetalingen måtte være, så var det måske lidt en anden snak. Så det vil jeg gerne bede ordføreren om at uddybe lidt.

Kl. 11.35

Det fremgår jo sådan set også af forslaget til vedtagelse. Der står nemlig, at den eksisterende betalingsordning skal reduceres. Det vil sige, at SF og Enhedslisten jo må bygge på, at det alligevel er o.k. med lidt brugerbetaling. Så hvis ordføreren vil uddybe, hvad det egentlig er, SF og Enhedslisten mener, så kan det jo være, at vi har noget at tale med hinanden om på det her punkt.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jamen jeg tror og håber da bestemt, at vi har noget at tale med hinanden om, men uden at virke sur tror jeg, at det ville blive lettere at tale sammen, hvis fru Christine Antorini hørte efter i debatten frem for at sidde og skrive på sin computer, for så ville hun have hørt, at jeg på ingen måde har sagt, at det er fornuftigt at indføre brugerbetaling eller indføre lofter eller begrænsning eller noget i den stil.

Jeg synes, brugerbetaling er en uskik i uddannelsessystemet, og derfor er det også en del af det forslag til vedtagelse, som SF og Enhedslisten har lagt frem, at brugerbetaling skal begrænses mest muligt. De eksisterende brugerbetalingen skal afvikles mest muligt. Det var sådan set også, tror jeg, det, som Socialdemokraternes ordfører, fru Lene Jensen, sagde i sit indlæg.

Så derfor tror jeg sådan set, at vi vil kunne nå hinanden netop i de ting, som ligger i det her forslag til vedtagelse, om, at brugerbetaling i uddannelsessystemet er en uskik, som vi skal have begrænset og afviklet så meget som muligt og så hurtigt som muligt.

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Jeg må jo forholde mig til den tekst, som vi har til vedtagelse her, og der står, at eksisterende betalingsordninger skal reduceres. Mener SF, at de skal reduceres, som der står her, eller mener SF det, som ordføreren sagde lige før, nemlig at de skal afvikles?

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg mener, at eksisterende betalingsordninger bør afvikles. Men jeg er også realist derhen, at jeg godt ved, at man ikke får ændret hele verden på én dag, og for at imødekomme Socialdemokraterne så lad os da se på, om vi til at begynde med kan lave en reduktion af de eksisterende betalingsordninger. Men SF synes, at målet er helt klart, at gratisprincippet skal være altafgørende i uddannelsessystemet.

Vi er også indstillet på for at nå nogen vegne at gå bare en del af vejen og lave nogle reduktioner, ligesom vi også har lagt op til at sige, at i det omfang, der så er brugerbetaling f.eks. med den ordning, der blev indført i foråret, så lad os da lave den på en ordning, hvor der ikke er penge mellem det enkelte universitet og den enkelte studerende, men hvor det er noget, som foregår i ministeriet, sådan at universiteterne alene skal forholde sig til taxametertilskuddet.

Så vi er selvfølgelig pragmatiske i retning af at få reduceret brugerbetalingen, men vi er altså fuldstændig kompromisløse i målet, som hedder, at uddannelse skal være gratis og ikke være en vare.

Formanden:

Tak til hr. Morten Homann. Så er det videnskabsministeren.

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Man kan vel sige, at debatten grundlæggende har understreget, at der ikke er den store uenighed om det her spørgsmål i Folketinget. I hvert fald har jeg noteret mig, at der meget enslydende har været fremført synspunkter om, at vi skal fastholde gratisprincippet. Og jeg har også noteret et meget stort flertal, der ikke ser den store trussel i det, der foregår i forbindelse med EU og WTO-forhandlingerne i øjeblikket omkring liberaliseringen, ganske enkelt fordi holdningen jo helt klart er, at uddannelse holdes uden for.

Så det har mere været de fremadrettede risici, vi har set, som har præget uenigheden. Og til dem vil jeg gerne sige i hvert fald et par ting.

For det første mener jeg omkring det her med, at danske studerende har mulighed for at medtage taxameterpengene til uddannelse i udlandet, at fru Lene Jensen sagde noget helt centralt, nemlig at vi i den forbindelse skal fokusere på kvalitetssikring. Vi bliver simpelt hen nødt til – og det arbejder regeringen også på – at få lavet nogle retningslinjer for, hvordan det skal håndteres i dagligdagen, altså i den virkelige verden.

Det er vi i regeringen meget opmærksomme på og lægger samtidig også utrolig meget vægt på, at vi sikrer danske studerende muligheder for at komme til udlandet og dygtiggøre sig på de allerbedste universiteter. Og hverken dette eller de andre spørgsmål synes jeg har været temaer i dag. Det er ikke noget, vi skal putte med, for nu også at citere fru Lene Jensen. Det er forhold, som vi skal diskutere åbent, og som vi skal forholde os til, for der sker jo en masse ting i den internationale uddannelsesverden.

Kl. 11.40

I det lys er det også meget vigtigt, synes jeg, i forlængelse af både hr. Morten Homanns spørgsmål og også indlæg, at det da må være rimeligt, at vi forholder os til, at der er ens regler for danske studerende, herunder også EU's og dem, der kommer fra tredjelande. Det kan ikke være særlig ansvarligt over for danske skatteydere, at man simpelt hen siger, at alle bare kan komme til Danmark og få en uddannelse, slet ikke set i lyset af, at man i langt, langt de fleste andre lande, jeg tror på nær vist efterhånden tre OECD-lande, betaler for det. Det synes jeg ikke er særlig ansvarligt over for de danske skatteydere.

Og så skal jeg lige sige til fru Charlotte Fischer, som jeg synes forholdt sig meget nøgternt til den virkelighed, vi befinder os i, at i relation til det internationale, når vi går ned i substansen

med hensyn til uddannelser og den ensartethed, som er vigtig her, har vi jo fra regeringens side fulgt meget, meget tæt op på hele Bologna-processen. Og det har i hvert fald sikret, at vi også med hensyn til den del af det er i stand til fra dansk side at håndtere de udfordringer, som kommer i forbindelse med at udveksle både studerende og også uddannelser med udlandet.

Ellers vil jeg samlet set sige, at jeg har noteret de mange synspunkter, men som sagt mener jeg ikke, at der er den store uenighed om den situation, vi befinder os i nu. Og med hensyn til fremtiden har jeg også hørt meget enslydende, at der er et bredt ønske om at fastholde gratisprincipet.

Formanden:

Der er nogle korte bemærkninger til ministeren. Først fra hr. Per Clausen.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg skal bare være helt sikker på, at jeg har forstået ministeren korrekt. Det, ministeren siger, er, at der ikke bliver indført nye former for betaling inden for uddannelsesområdet, i hvert fald ikke inden for Videnskabsministeriets område i hans tid som minister. Det er det første, jeg gerne vil have bekræftet.

Det andet er, om jeg også skal forstå det på den måde, at det ikke er sådan, at man vil komme i en situation, hvor man bruger offentlige midler, det være sig taxameterpenge eller andre, som støtte til private universiteter i Danmark, uanset om der er tale om udenlandske eller danske privatuniversiteter.

Hvis jeg kunne få de to ting afklaret, så er vi meget tæt på en enighed.

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Nu roste hr. Per Clausen mig for at have lavet en meget grundig gennemgang i min besvarelse. Og der tror jeg, jeg meget tydeligt sagde, hvad der er både regeringens ønsker og position. Men jeg vil gerne fastslå endnu en gang, at der jo hverken i lovprogrammet for indeværende folketingsår eller i det regeringsgrundlag, som VK-regeringen hviler på, står anført noget som helst i retning af, at der skal ske betaling. Så derfor kan jeg roligt sige, at det ikke indgår i hverken videnskabsministerens eller regeringens planer.

For så vidt angår de udenlandske universiteter og private universiteter, så har vi jo ikke private universiteter i dag, og for så vidt angår de udenlandske, er der jo mulighed for, at de kan etablere sig i Danmark, men der kan ikke tilføres offentlige midler til disse uddannelser. Og der vil jeg jo sige også igen i forlængelse af den frygt, der er kommet til udtryk i flere indlæg, at noget sådant jo kun ville kunne ske ved, at der sker en vedtagelse i Folketinget. Det er jo ikke noget, regeringen bare kan indføre hen over nat-ten.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu var ministeren næsten lige så upræcis i sin indledning omkring det med betaling. Jeg har forstået, at regeringen ikke har nogen hensigter om det, det er jo helt o.k., men hvad nu, hvis man kommer i en situation, hvor det internationale pres bliver stort? Vi er vel enige om, at bl.a. USA, der jo ikke er uden betydning i WTO-forhandlingerne, har en klar målsætning om, at man skal have det her uddannelsesmarked liberaliseret fuldstændig.

Hvis man nu kommer i den situation, at det faktisk ender med, fordi EU får noget andet, at der bliver lavet en aftale om, at det her skal liberaliseres, vil ministeren så også holde fast i, at vi ikke skal have indført nye betalingsordninger, og at der ikke skal betales danske statsmidler til private universiteter?

Det er rigtigt, som ministeren siger, at vi ikke har private universiteter i Danmark, men jeg har da forstået, at ministeren synes, det ville være dejligt, hvis de kom. Men vi vil altså sikre, at der ikke kommer statslige midler til private universiteter, hvad enten de er udenlandske eller danske.

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Jeg synes, at hr. Per Clausen vender det hele på hovedet. Som det klart er fremgået af stort set af alle de indlæg, som har beskæftiget sig med hele WTO-problematikken, så er det den stik modsatte holdning, der er gængs i øjeblikket. I EU, som jo i øvrigt forhandler også på Danmarks vegne, er holdningen helt klart, at det her skal holdes uden for. Og der er ikke noget, der tyder på, at det modsatte er tilfældet. Så derfor forstår jeg ikke, hvorfor hr. Per Clausen har en interesse i at vende det hele hundrede og firs grader.

For det er jo ikke det, der er det aktuelle, ej heller hvis vi kigger på servicedirektivet i EU-sammenhæng. Her er det jo også det modsatte, der er ønsket, nemlig at holde uddannelserne udenfor. Så jeg mener i og for sig, at hr. Per Clausen forsøger at skabe et billede, der er så langt fra virkeligheden, som det overhovedet kan være lige akkurat nu.

Kl. 11.45

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg ville sådan set spørge ministeren om det, jeg tidligere har været inde på i dag, nemlig om sammenhængen mellem ambitionsniveauet og så den økonomi, der ligger bag. Også i regeringens forslag til vedtagelse står der, at regeringen sigter efter at sikre videregående uddannelser på et højt internationalt niveau, og det er jo sådan set godt nok; det gør vi også.

Men hvordan mener ministeren det hænger sammen med det, som universiteterne også oplever, som er en dårligere og dårligere økonomi og taxametertakster, der i sig selv ikke er særlig imponerende, og som også falder pr. studerende? Man kan se nogle universiteter, der må skære ret drastisk – jeg har nævnt Københavns Universitet – men hvordan hænger de to ting sammen?

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

For det første vil jeg gerne sige, at regeringen klart har tilkendegivet, både med regeringsgrundlaget og hele oppillet til den debat, der foregår i Globaliseringsrådet, at netop det her område vil man satse på, også økonomisk, og man har jo bl.a. allerede nu fra regeringens side sagt, at 10 mia. kr. skal bruges til at fremme og opprioritere området. Derfor er der ikke tvivl om, hvordan og hvorledes bevillingsudviklingen vil være i de nærmeste år.

Med hensyn til det aktuelle har jeg også noteret mig bl.a. historien med besparelser på enkelte universiteter. Jeg må bare sige: Det hænger jo ikke sammen med det totale tal. Og nu kan jeg så forstå, at en af de historier, der kører om universiteterne, skyldes, at man i bestyrelsen har omprioriteret.

Men fakta er, at inden vi gik i gang med at fordele de 300-400 mio. kr. netto, der var på dette års finanslov, var der et minus på 93 mio. kr. til universiteterne. Men det var jo, inden de pen-

ge blev fordelt, som kommer til at fremgå af den finanslov, som vi forhåbentlig vedtager her inden for en måneds tid.

Så det billede, der er tegnet af nogle enkelte områder, hvor der skal spares, hænger altså ikke sammen med det totale billede, hvis man kigger i finansloven.

Jeg må så fastholde, at ude på de enkelte universiteter har vi nu 12 selvstændige bestyrelser, som har fuld ret til at disponere.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg ved ikke, om jeg føler mig helt beroliget. Kendsgerningen er jo stadig, hvis man går ind og ser på taxametersatserne, at de falder pr. studerende, og sammenligner man taxametertilsættene med, hvad udenlandske universiteter tager i brugerbetaling pr. studerende, kan man godt blive lidt forurologet.

Faktisk er det min holdning, at noget af det, der virkelig kan true vores gratisprincip her i landet, er, at man langsomt, stille og roligt udhuler universiteternes økonomi, og derfor er det så vigtigt et tema for os at holde fast i.

Men kunne jeg måske bede ministeren om at være mere konkret, f.eks. hvad angår taxametersatsen pr. studerende? Er den udvikling, der har været, noget, ministeren også ser som et problem, eller er det ikke noget, som ministeren lige vil rette skytset mod?

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

I forlængelse af mit første svar til fru Charlotte Fischer vil jeg sige, at med den økonomiske ramme, der er afsat til området, så tror jeg roligt, jeg kan sige, at der ikke vil ske en udhuling af universiteternes økonomi, tværtimod.

Og for så vidt angår taxametertaksterne, har vi jo helt klart tilkendegivet i flere sammenhænge, at vi vil kigge nærmere på hele taxametersystemet i den kommende tid, og jeg tror også, jeg allerede nu roligt kan sige, at det vil blive et af de elementer, som vil komme til at indgå i den strategi, der bliver resultatet af Globaliseringsrådets arbejde.

Så jeg føler faktisk med de meget forståelige spørgsmål, som fru Charlotte Fischer stiller, at hun kan være ganske rolig, ellers har vi sikkert en mulighed for at vende tilbage til det her i salen på et senere tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Jeg vil lige give videnskabsministeren chancen for at besvare det spørgsmål, som den konservative ordfører ikke kunne svare på, nemlig det paradoks, at på den ene side bedyrer ministeren og regeringspartierne, at man ikke ønsker at gøre uddannelse til en vare, at man ikke ønsker deltagerbetaling osv. på uddannelse, og på den anden side trækker samtlige initiativer, der er taget på det område, i retning af mere at gøre uddannelse til en vare – altså at give mulighed for at tage taxameterbetalingen med til betalingsuddannelser i udlandet, at lade de danske universiteter udbyde betalingsuddannelser i udlandet, at indføre deltagergebyrer for udenlandske studerende på de danske universiteter osv.

Kl. 11.50

Kan videnskabsministeren nævne et område, hvor regeringen aktivt har taget et initiativ, som går i retning af at gøre uddannelser mindre til en vare og begrænse deltagerbetaling på uddannelserne?

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Jeg synes, hr. Morten Homann med sit udtryk uddannelse som en vare bringer det hele ud af proportioner, når vi i dag har en forespørgselsdebat, hvor vi jo, kan man sige, med de temaer, der er lagt an, taler meget om internationalisering. Det er meget det internationale perspektiv, som er lagt frem i forespørgslen, og det er i det lys, de initiativer, som hr. Morten Homann her fokuserer på, er taget.

Jeg synes, det er et gode, vi giver de danske studerende, hvis det er således, at de har mulighed for at uddanne sig på et rigtig godt udenlandsk universitet. Så kan hr. Morten Homann kalde det, hvad han vil, men jeg synes altså, det er et gode, at der både for den studerende og for det danske samfund er mulighed for, at man kan tage til udlandet.

Derfor synes jeg, at tingene bliver vendt på hovedet i disse år, hvor vi taler om internationalisering og globalisering. Jeg synes ikke, SF er særlig progressiv i de her spørgsmål, tværtimod.

(Kort bemærkning).

Morten Homann (SF):

Det må jeg jo så leve med at videnskabsministeren ikke synes. Jeg synes til gengæld ikke, videnskabsministeren forholder sig til det, der er kernen i denne debat – og som i øvrigt også er

kernen i den debat, som kører i EU-regi omkring servicedirektivet, og som kører i WTO-regi omkring handel med tjenesteydelser – nemlig om uddannelse skal være en vare, som der bliver handlet med.

Det kan godt være, at videnskabsministeren som fru Charlotte Fischer alene vil indsnævre sit blik til den enkelte danske studerende, men hvis konsekvensen af det er, at uddannelse i stigende grad bliver gjort til en vare, som bliver købt og solgt på et marked, og hvor det selvfølgelig betyder, at den, som har flest penge, kan få mest uddannelse, synes jeg, man stikker noget under stolen.

Derfor vil jeg gerne spørge videnskabsministeren en gang til. Nu har man taget en lang række initiativer – og det kan godt være, man vil retfærdiggøre det med, at det bare er af hensyn til den enkelte danske studerende – som betyder mere brugerbetaling, mere varegørelse af uddannelse. Hvornår vil regeringen komme med et initiativ, som trækker i den modsatte retning? For hvis regeringen ikke vil det, tror jeg ikke, der er mange, der giver ret meget for regeringens forsikringer om, at den ikke ønsker, at uddannelse skal være en vare, man skal købe og betale for.

(Kort bemærkning).

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Når hr. Morten Homann taler om brugerbetaling, synes jeg, det ville være rimeligt, at hr. Morten Homann så hele tiden husker på og tilføjer: fra studerende, der kommer fra tredjelandsde.

I lyset af, at flere og flere lande opkræver betaling fra studerende fra tredjelandsde, ville det da være helt rimeligt over for de danske skatteydere, såfremt vi ikke gjorde det samme. Det kan jeg ikke se der er noget som helst galt i, og der vil jeg sige, at jo længere tid, der går, jo gladere bliver jeg for, at vi har fået vedtaget det forslag.

Når så hr. Morten Homann bruger udtrykket varegørelse om, hvad der sker med hensyn til de andre initiativer, jamen så må hr. Morten Homann kalde det, hvad han vil. For mig der er det afgørende, at vi kommer med nogle bud på, hvordan og hvorledes internationaliseringen kan blive virkelighed for den enkelte dansker.

Hvis vi skal vinde globaliseringskapløbet, er det stadig væk min opfattelse – ikke fordi jeg bare har universiteterne som min ressort, men fordi jeg mener det – at de kloge hoveder skal

vinde den globalisering for Danmark. Det giver mulighed for, at også kortuddannede kan få nye job, som vi skal have skabt. Og de kloge hoveder bliver nok endnu bedre udrustet, hvis de har mulighed for både at få en god uddannelse i Danmark og/eller i udlandet.

Formanden:

Tak til videnskabsministeren. Så er det ordføreren for forespørgerne, hr. Per Clausen, for anden runde.

Per Clausen (EL):

Jeg synes på mange måder, det har været en underlig provinsiel national dagsorden, som en stor del af partierne har lagt frem i dag. Synspunktet har meget fokuseret på, at når vi vil noget i Danmark, så betyder det nok ikke så meget, hvad der sker ude i verden. Det vil sige, at man ignorerer, at der jo faktisk er en politisk kamp om, hvordan globalisering skal se ud.

Det er ikke, fordi Enhedslisten ikke er begejstret tilhænger af, at mennesker kan rejse rundt i hele verden og tage en uddannelse, rejse rundt i hele verden og arbejde, rejse rundt i hele verden og blive inspireret. Det er jo ikke os, der står bag denne lovgivning, som gør det ganske vanskeligt for mennesker at komme ind i Danmark og gør det ganske vanskeligt for mennesker, der har været i udlandet og er blevet forelsket og er blevet gift, at komme tilbage til Danmark, i hvert fald hvis de vil bo sammen med den, de er forelsket i.

Kl. 11.55

Så det er vi sådan set helt enig i – men det er altså globaliseringens indhold. Så siger man: I skal ikke være bekymrede, for der er ingen fare på færde. Nej, det er nok rigtigt, at USA har en klar forventning til, at de kan bruge WTO-forhandlingerne til at liberalisere stort set på alle områder undtagen der, hvor de skal have beskyttet deres egen produktion.

Et af de områder, USA gerne vil have liberaliseret på, er serviceydelsesområdet. Det vil EU og Danmark i øvrigt også gerne. For USA er det så også særlig vigtigt, at uddannelsesområdet bliver liberaliseret. Man siger, der ikke er nogen fare, fordi EU har vedtaget en politik, der går ud på, at vi har et mandat til at sige, at vi ikke vil være med til det.

Men det er jo bare den samme retorik, som de samme politikere havde, da vi for 3-4 år siden diskuterede GATS-forhandlingerne, og hvor det også startede med, vi fik at vide, at der ikke var

nogen problemer. Der var ingen fare. Da så uddannelse blev taget ud, fik vi at vide, at nu havde vi gudskelov opnået en sejr, så nu var der ingen problemer. Man fjernede altså et ikkeeksisterende problem.

Den samme diskussion har vi haft i forbindelse med EU-forfatningen, og nu har vi den igen i forbindelse med WTO, og vi har den i forbindelse med servicedirektivet, hvor vi også, da den første udgave af servicedirektivet kom frem, af de samme partier fik at vide: Der var ingen problemer, der var ingen fare på færde. Vi var sammen med andre med til at sikre, at der kom en diskussion, og at der kom klarhed over, om der var nogen problemer. Så har man rettet op på det – i hvert fald i en vis udstrækning.

Vi tror bare, det er meget vigtigt at følge det her meget opmærksomt, selv om vi selvfølgelig tager de politiske sejre, der måtte komme, med.

Så har debatten vist, at der i ordvalget sådan set ikke er nogen problemer i det danske Folketings. Selv om hr. Morten Homann næsten nåede frem til, at Det Radikale Venstre nok var offensive fortalere for betaling af uddannelse, så har Det Radikale Venstre i hvert fald så meget nationalt sindelag tilbage, at det ikke skal ramme danskere i Danmark.

Men det er jo ikke så meget det, der er problemet. Det, der er problemet, er, at når man så spørger direkte til, om man kan garantere, at vi ikke får udvidet betaling, om man kan garantere, at danske offentlige midler ikke skal gå til private universiteter, så kommer vi aldrig længere end til »det ikke er hensigten«.

Efter min opfattelse er det ikke nok. Jeg synes for så vidt jo også, at det er ret karakteristisk – nu skulle jeg til at kalde det de tre regeringspartier, det er selvfølgelig ikke helt passende, selv om man indimellem godt kunne få det indtryk, at det er sådan, det er – at der i det forslag til vedtagelse, de stiller, er to elementer: Det ene er en forherligelse af regeringen både i fortiden og nutiden, og det andet er det bemærkelsesværdige, at de ikke forholder sig til det, der er spørgsmålet i dag, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt de også i fremtiden vil sikre, at der ikke bliver øget betaling på uddannelsesområdet, men at den tværtimod bliver reduceret, og at vi ikke indfører nye former for betaling.

Så siger ministeren, at ministeren ingen planer har om det. Men jeg tror nok, at de erfaringer, vi har med politik i Danmark, viser, at det ikke er nogen stærk afvisning, når en minister siger, at ministeren ikke har nogen planer om

det. Der kunne man godt bruge stærkere ord og så måske alligevel være bekymret.

Jeg synes sådan set, at det, der ville sikre, at vi aktivt i Danmark forsøgte at påvirke udviklingen i globaliseringen, ville være at vedtage det forslag til vedtagelse, som Enhedslisten og SF har fremlagt i dag.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Kunne jeg ikke bare bede Enhedslistens ordfører om at bekræfte, at det, der sådan set er fuldstændig enighed om her i dag, er, at vi fastholder gratisprincippet i Danmark, og at vi er i den lykkelige situation, at når sagen kommer op i WTO og i EU, så er vi enige om her i det danske Folketing alle for en at gå ned og slås for, at vi kan bevare det gratisprincip i Danmark?

Det synes jeg sådan set er en af konklusionerne i dag, og det synes jeg er en positiv konklusion, som jeg egentlig også synes at Enhedslisten burde kunne stille sig bag.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg noterer mig, at Det Radikale Venstres ordfører siger, at der er enighed om, at vi skal slås for det princip. Jeg går ud fra, at vi under alle omstændigheder vil sige, at der ikke skal laves en WTO-aftale, som ikke sikrer det, og at vi derfor under alle omstændigheder aldrig vil komme i en situation, hvor vi på grund af nogle beslutninger i WTO kan blive tvunget til at indføre – og jeg gentager det gerne – betaling på danske universiteter for danske studerende, og heller ikke komme i den situation, at vi bliver tvunget til at acceptere, at offentlige midler skal gå til private universiteter.

Jeg vil bare sige, at det ikke er det, ministeren har sagt. Ministeren har sagt, at man ikke har nogen hensigt om at indføre betaling, og det er altså noget ganske andet.

Kl. 12.00

Formanden:

Så siger vi tak til hr. Per Clausen.

Vi venter lige 1 minut, inden vi går til afstemning, så vi er sikre på, at alle er nået frem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 14 af Troels Lund Poulsen (V), Jørn Dohrmann (DF) og Carina Christensen (KF) (*se side 1167*) vedtoges med 52 stemmer (V, DF og KF) mod 47 (S, RV, SF og EL).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 13 af Per Clausen (EL) og Morten Homann (SF) (*se side 1165*).

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.02

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om ændring af patentloven, ophavsretsloven m.v. (Implementering af EU-direktiv 2004/48/EF om håndhævelse af intellektuelle rettigheder).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).
(Fremsat 9/11 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Marion Pedersen (V):

Dette lovforslag om patent- og ophavsret fremsættes som følge af EF-direktiv nr. 48 fra sidste år, og det er det EF-direktiv, som Danmark skal have implementeret senest i april 2006. Det drejer sig om intellektuelle rettigheder, og det vil være med til at stille danske rettighedshavere bedre i en retssag, end de er i dag.

I dag er det sådan, at der gælder meget forskellige regler i de forskellige EU-lande, og disse forskelle betyder, at kopivarer, forfalskninger og piratkopier især bliver fremstillet og solgt i de lande, der er mindre effektive til at gribe ind.